

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ANALÝZA KRIZOVÉ KOMUNIKACE

Autor práce: Václav OTTA

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. RNDr. D. Procházková, PhD., DrSc.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2012

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Rád bych poděkoval vedoucí práce doc. RNDr. D. Procházkové, PhD., DrSc. za vedení, metodickou, odbornou, konzultační pomoc, vstřícný přístup a čas, který věnovala mé práci.

ABSTRAKT

OTTA, V. *Analýza krizové komunikace : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012. 60 s. Vedoucí bakalářské práce : doc. RNDr. Dana Procházková, PhD., DrSc.

Klíčová slova: integrovaný záchranný systém, krizová komunikace, nebezpečné látky, průmyslové havárie, technické havárie

Práce pojednává o významu krizové komunikace mezi složkami integrovaného záchranného systému (IZS). Jsou zde analyzovány průmyslové havárie, při kterých vzájemně spolupracovaly složky IZS. Práce zkoumá, jakým způsobem probíhala komunikace mezi jednotlivými složkami, srovnává ji se zásadami, které obsahují nejnovější poznatky v předmětném oboru. Ukazuje na důležitost správného řízení zásahu včetně způsobu předávání informací až po nejnižší stupně jednotlivých složek. Na základě analýzy konkrétních případů hodnotí zjištěné nedostatky v krizové komunikaci při zásazích v případě průmyslových havárií a navrhuje opatření ke zlepšení.

ABSTRACT

OTTA, V. *Analysis of Crisis Communication : The Bachelor's Thesis*. České Budějovice : The college of European and Regional Studies, 2012. 60 p. Supervisor : doc. RNDr. Dana Procházková, PhD., DrSc.

Key words: integrated rescue system, crisis communication, dangerous substances, industrial accidents, technical accidents

The Thesis deals with the importance of crisis communication among the integrated rescue system (IRS) components. There are analysed industrial accidents on which the IRS components co-operated. The Thesis studies the way of communication among individual components, it compares it with the rules which incorporate the latest findings in the given field. It shows the importance of the correct management of intervention, including the way of conveying information up to the lowest level of the particular components. On the basis of analysis of real cases it evaluates the discovered shortcomings in crisis communication during interventions in case of industrial accidents, and it suggests measures for improvement.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 PŘEHLED SOUČASNÉHO POZNÁNÍ	11
2.1 Základní pojmy	11
2.2 Složení IZS	15
2.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR)	16
2.2.2 Jednotky požární ochrany (JPO)	17
2.2.3 Zdravotnická záchranná služba (ZZS)	18
2.2.4 Policie České republiky (PČR)	19
2.3 Operační řízení IZS	20
2.3.1 Operační a informační střediska IZS (OPIS IZS)	21
2.3.2 Oddělení komunikačních a informačních systémů (KIS)	22
2.4 Zásady koordinace složek IZS	23
2.4.1 Poplachové plány	25
2.4.2 Stupně poplachu	26
2.4.3 Typové činnosti složek IZS	28
2.5 Zásady způsobu krizové komunikace a spojení v IZS	29
2.5.1 Prostředky krizové komunikace	30
2.6 Zabezpečení informacemi v místě havárie	31
2.7 Poznatky z krizové komunikace	33
2.7.1 Principy krizové komunikace	34
2.7.2 Zásady krizové komunikace	34
3 DATA O KOMUNIKACI SLOŽEK IZS PŘI TŘECH VYBRANÝCH HAVÁRIÍCH	36
3.1 Hodnotící otázky zadané v dotazníku	36
3.2 Výběr respondentů	37

3.3 Průmyslové havárie.....	37
4 METODY POUŽITÉ PŘI SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ DAT.....	40
4.1 Základní metody použité v práci	40
4.2 Metoda hodnocení rizik.....	41
4.3 Dotazníkový průzkum.....	42
5 VÝSLEDKY	43
6 ZÁVĚR.....	53
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	54
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	57
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	58

ÚVOD

Dnes a denně se kolem nás přepravují nebezpečné látky. Skladují se, vyrábí a zpracovávají v průmyslových objektech na území našeho státu. Aniž bychom si toho v každodenním životě všímali, vystavuje nás to určitému riziku. Podle nejnovějších poznatků, každé existující riziko by mělo být bráno v potaz, jako kdyby možné ztráty, škody nebo újmy s ním spojené, byly reálné. I když se podle tohoto pravidla budeme řídit a uděláme maximum pro snížení ztrát, škod a následné újmy, stejně zde určitá míra rizika zůstane. Je proto nutné se na situace, které mohou vzniknout při zacházení s nebezpečnými látkami připravit. Složky integrovaného záchranného systému zasahují při vzniklých průmyslových haváriích. Ve většině případů jsou na místě havárie nejen hasiči, policie, lékaři, ale i další složky, které mohou poskytovat pomoc na vyžádání. Navzájem mezi sebou spolupracují a musí mít proto jasně stanovená pravidla pro komunikaci, aby byla havárie odvrácena, zastavena či odstraněna v co možná nejkratším čase, za co nejmenších ztrát na životech a životním prostředí. Pro uvedené účely jsou zpracovány typové činnosti, které slouží jako návod napomáhající jednotlivým složkám zvládnout veškerou činnost. Jednotlivé složky se každoročně účastní společných cvičení za účelem zvýšení efektivity své spolupráce. Stejně tak se i pracuje na proškolení starostů obcí, pro které za tímto účelem už bylo vydáno několik příruček. Uvedené snahy, návody a příručky slouží k zajištění, aby každý účastník zásahu věděl, co má dělat a nikdo si navzájem nepřekážel.

V práci budou analyzovány skutečné havárie a posouzen způsob komunikace mezi jednotlivými složkami integrovaného záchranného systému. Je důležité si uvědomit, že rozsah této práce v žádném případě nemůže obsáhnout celou tuto problematiku, a proto se zaměříme hlavně na havárie při převozu nebezpečných látek při silniční dopravě a problematiku s ní spojenou. Převážně pak na komunikaci mezi složkami IZS a v neposlední řadě se pokusíme navrhnout opatření pro zlepšení.

1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Průmyslové havárie se stávají ve světě dnes a denně. Ne jinak tomu je i u nás. Nemusí být nikterak velkého rozsahu, abychom si uvědomili jejich hrozbu pro společnost. U spousty z nich jde o selhání technologie, ale častěji ji zapříčiňuje lidský faktor. Havárie souvisí s provozem průmyslových objektů, v nichž je nebezpečná látka vyráběna, zpracována, skladována a také přepravována.

Dalším zdrojem je přeprava, při které dochází k haváriím s přítomností nebezpečných látek. Z dopravních infrastruktur ji můžeme nejčastěji zaznamenat na silnicích. Zde může být provázena nejen unikem samotné přepravované látky, ale i pohonných hmot z dopravního prostředku (až stovky litrů nafty), které mohou být havárií, i když k úniku přepravované látky nedošlo. U dopravních havárií na našem území zasahují složky integrovaného záchranného systému, které při jejím zvládnutí musí mezi sebou komunikovat.

Předmětem práce je zjistit, jakým způsobem je řešena krizová komunikace mezi složkami IZS u průmyslových havárií a jaké jsou nejnovější poznatky v oboru. Vybereme konkrétní 3 průmyslové havárie a posoudíme podle relevantních kritérií, zjištěných z odborné literatury, jak jsou splněny požadavky na krizovou komunikaci v daných případech. Dále se pokusíme navrhnout opatření pro zlepšení.

Prvním dílčím cílem práce je, vzhledem k nejednotnosti používané terminologie v ČR, seznámit čtenáře se základními pojmy z krizového řízení a krizové komunikace.

Druhým dílčím cílem je analýza komunikace složek IZS při zvládnutí třech konkrétních průmyslových havárií, které se staly na území našeho státu. Vyhodnocení úrovně komunikace bude znázorněno v tabulkách a grafech, kde úroveň krizové komunikace bude hodnocena podle relevantních kritérií.

Předložená práce je založena na analýze dostupných informací o průmyslových haváriích, na dotazníkovém šetření provedeném u složek integrovaného záchranného systému a na veřejně dostupných informacích o průmyslových nehodách při přepravě po silniční infrastruktuře.

Metodika předložené práce spočívá v dále uvedeném postupu:

- ***Přehled současného poznání-*** kde si ujednotíme pojmy v oblasti řízení integrální bezpečnosti, složení a zásady IZS. Kapitola dále obsahuje přehled současných poznatků z krizové komunikace a její zásady u složek IZS.
- ***Data o komunikaci složek IZS při 3 haváriích-*** tj. popis jednotlivých havárií a uvedení dat, která byla použita pro získání výsledků.
- ***Metody použité při sběru a zpracování dat-*** zde se seznámíme s metodami použitými v práci.
- ***Výsledky-*** ukážeme si jakým způsobem byla zvládnuta krizová komunikace složek IZS v prezentovaných haváriích.
- ***Závěr-*** autor shrnuje význam práce a navrhuje opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

2 PŘEHLED SOUČASNÉHO POZNÁNÍ

Cílem kapitoly je seznámení se základními pojmy v oblasti řízení integrální bezpečnosti, složením a zásadami IZS, dále pak se současnými poznatky z krizové komunikace složek IZS.

Je důležité si ujednotit soubor pojmů, protože existují rozdíly oproti jednotlivým oborům. V ČR se zatím integrální pojmy nepřijaly, a proto je zde předkládán soubor těch nejdůležitějších, které je nutno si ujednotit před prostudováním obsahu této práce.

2.1 Základní pojmy

V oblasti bezpečnosti a jejím řízení se používají specifické pojmy. Základní pojmy a jejich významy jsou uvedeny v tabulce 1.

Pojem	Význam pojmu	Anglický ekvivalent
Krizová komunikace	Výměna informací mezi odpovědnými autoritami, organizacemi, médii, jednotlivci a skupinami před mimořádnou událostí, v jejím průběhu a po jejím skončení. Bývá označována též jako komunikace v krizi, komunikace při mimořádné události, komunikace v krizovém řízení nebo komunikace rizika. Komunikaci rizik můžeme pojímat jako klíčovou složku krizové komunikace. Mezi hlavní aspekty krizové komunikace patří: obsah a forma, možná úskalí, problematika budování důvěry a otázky percepce rizika. Klíčové pro praxi je, zda vnímání lidí odpovídá reálnému stavu, a jakou mají lidé schopnost asimilovat informace v období ohrožení. ¹	„crisis communication“, „risk communication“, „emergency communication“, „communication in crisis and emergencies“

¹ VYMĚTAL, Š. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Praha, 2009, s. 16.

<p>Havárie velkého rozsahu způsobená vybranými nebezpečnými chemickými přípravky</p>	<p>Havárie velkého rozsahu způsobená vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky je částečně nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost (s územním rozsahem, kterým zaujímá kružnici o poloměru až 20 km), která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečná chemická látka vyráběna, zpracována, používána, přepravována nebo skladována, a která vede k bezprostřednímu nebo následnému závažnému poškození nebo ohrožení života a zdraví občanů, hospodářských zvířat, životního prostředí (chemické látky mohou v životním prostředí přetrvávat několik let) nebo ke škodě na majetku. Příčiny havárií velkého rozsahu způsobené chemickými látkami či chemickými přípravky jsou technické a technologické příčiny v zařízeních, lidský faktor, živelní či jiné pohromy. Ochranu před haváriemi (včetně varování) zajišťuje veřejná správa, vlastník licence a inspekce životního prostředí (zákon č. 183/2006 Sb., č. 59/2006 Sb.). Na zvládnutí dopadů havárie i případné krizové situace se podílí vlastník licence, veřejná správa (kraj, obec), HZS ČR, PČR a popř. další složky IZS (zákon č. 59/2006 Sb. a č. 239/2000 Sb.).²</p>	<p>„major accidents caused by selected hazardous chemical products”</p>
--	--	---

² PROCHÁZKOVÁ, D., et al. *Odezva a obnova*. Praha, 2008, s. 29.

Integrovaný záchranný systém	<p>Integrovaný záchranný systém (IZS) je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události.³</p> <p>Záchrannými pracemi jsou chápány činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin, likvidačními pracemi a činnostmi k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.⁴</p>	„integrated rescue system“
Stav nebezpečí	<p>Bezodkladné opatření, které se může v ČR vyhlásit, jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud intenzita ohrožení nedosahuje značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému. Stav nebezpečí může být vyhlášen hejtmánem kraje, v Praze primátorem hl. m. Prahy. Stav nebezpečí lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů. Tuto dobu může hejtmán prodloužit jen se souhlasem vlády.⁵</p>	„state of danger“

³ ŠPAČEK, F. *Integrovaný záchranný systém* [online]. 2009 [cit. 24. listopadu 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-systém.aspx>>.

⁴ SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Integrovaný záchranný systém a jeho složky*. Ostrava, 2007, s. 5.

⁵ VYMĚTAL, Š. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Praha, 2009, s. 21-22.

Bezpečnost	Bezpečnost je soubor opatření a činností k zajištění bezpečí a udržitelného rozvoje lidského systému, tj. k zajištění bezpečí a udržitelného rozvoje chráněných zájmů. ⁶	„safety”
Nebezpečnost	Nebezpečnost je soubor vlastností a charakteristik prvků, látek, pohrom, procesů a činností, které na chráněných zájmech působí nebo za jistých podmínek mohou působit újmu (zdroj zranění, škod, ztrát). ⁷	„danger“
Bezpečí	Bezpečí je stav lidského systému, při kterém vznik újmy na chráněných zájmech má přijatelnou pravděpodobnost (tj. je téměř jisté, že ujma nevznikne). ⁸	„security“
Nebezpečí	Nebezpečí je stav lidského systému, při kterém vznik újmy na chráněných zájmech má vysokou pravděpodobnost (tj. je téměř jisté, že ujma vznikne). ⁹	„jeopardy“
Riziko	Riziko vyjadřuje míru budoucího ohrožení objektu, respektive aktiva hrozbami, které vede ke škodám. ¹⁰	„risk“
Typová činnost	Doporučující metodická norma o postupu složek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter mimořádné události, na kterou navazují závazné interní předpisy jednotlivých složek. ¹¹	„model action activity“

Tab. 1. Vybrané pojmy používané v oblasti bezpečnosti.

⁶ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, 2010, s. 90.

⁷ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, 2010, s. 90.

⁸ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, 2010, s. 89.

⁹ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, 2010, s. 89.

¹⁰ ROUDNÝ, R., et al. *Krizový management III.: teorie a praxe rizika*. Pardubice, 2006, s. 10.

¹¹ VYMĚTAL, Š. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Praha, 2009, s. 22.

Z tabulky 1 vyplývá, že pojmy jsou odlišné od pojmů v běžné praxi, kde téměř každá disciplína má své pojmy.

2.2 Složení IZS

IZS se podle zákona č. 239/2000 Sb. rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. IZS se aktivuje v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami IZS.¹²

Z toho vyplývá, že k realizaci opatření v rámci IZS dochází až v okamžiku, kdy jsou na místo zásahu poslány minimálně dvě složky IZS a je potřeba, aby společně řešily vzniklou situaci. Způsob řízení závisí pak na počtu a druhu složek.

Základními složkami IZS podle §4 Zákona 240/2000 Sb., odst. a) jsou:¹³

- Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR),
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany (JPO),
- Zdravotnická záchranná služba (ZZS),
- Policie České republiky (PČR).

Ostatními složkami IZS, které poskytují pomoc na vyžádání, jsou:¹⁴

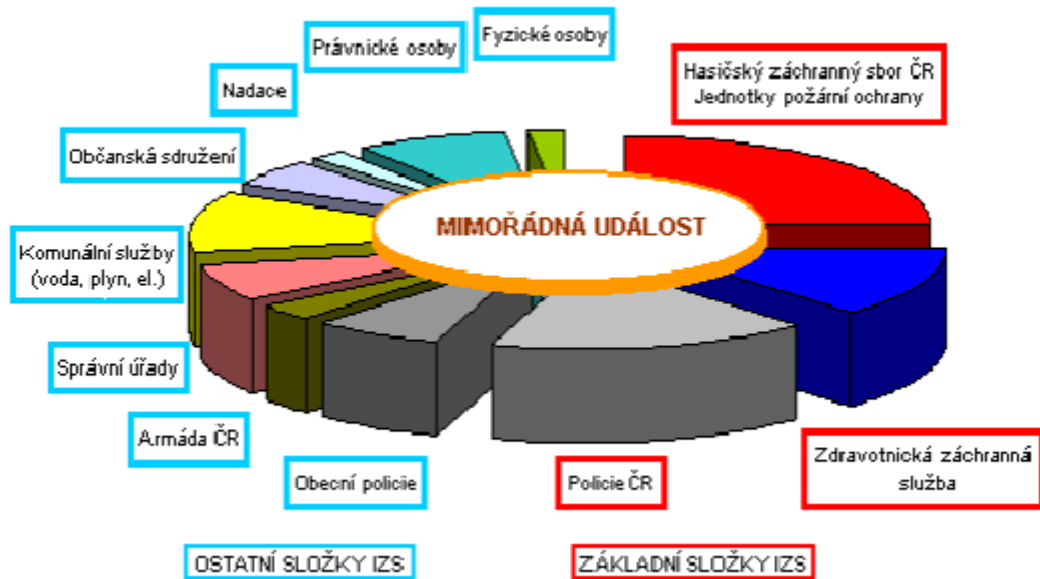
- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů.

¹² SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Integrovaný záchranný systém a jeho složky*. Ostrava, 2007, s. 5.

¹³ SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Integrovaný záchranný systém a jeho složky*. Ostrava, 2007, s. 14.

¹⁴ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, 2006, s. 225.

Rozčlenění složek integrovaného záchranného systému je na obrázku 1.

Obr. 1. Složky IZS.¹⁵

Z obrázku 1 je patrné, že prvků je velké množství a proto je třeba důkladná koordinace, kterou právě upravuje zákon č. 239/2000 sb. o integrovaném záchranném systému.

2.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR)

Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) byl zřízen na základě zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. HZS ČR plní úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených souvisejícími právními předpisy. Řídí se zejména zákonem o IZS, zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění zákona č. 320/2000 Sb. a zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.¹⁶

¹⁵ Ministerstvo vnitra České republiky. *Složky integrovaného záchranného systému*. [online]. 2008 [cit. 26. března 2012]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/faq/izs_hasici.html>.

¹⁶ BALABÁN, M., DUCHEK, J., STEJSKAL, L. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha, 2007, s. 188-189.

Základním posláním HZS ČR je chránit životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. Je základní složkou IZS, která zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Při plnění svých úkolů spolupracuje s ostatními složkami IZS i se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů. K organizačním strukturám GŘ HZS patří oddělení IZS a také oddělení operačního a informačního střediska, které zabezpečuje činnost ústředního operačního a informačního střediska. HZS ČR je hlavním koordinátorem IZS.¹⁷

Od roku 2001, kdy došlo ke vzniku HZS ČR a jeho integraci s Hlavním úřadem civilní ochrany, má HZS ČR ve své působnosti i ochranu obyvatelstva, které se týká především varování a tísňové informování obyvatelstva. Včasné a správné provedení varování a tísňového informování je jednou ze základních podmínek úspěšné realizace opatření na ochranu obyvatelstva a zahájení komunikace mezi orgány krizového řízení a obyvatelstvem v ohrožení.¹⁸

2.2.2 Jednotky požární ochrany (JPO)

Z hlediska plošného pokrytí území ČR se JPO v souladu s přílohou zákona č. 133/1985 Sb., ve znění zákona č. 40/1994 Sb., zákona č. 203/1994 Sb., zákona č. 163/1998 Sb., zákona č. 71/2000 Sb., zákona č. 237/2000 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb. (dále jen „ve znění pozdějších zákonů“), dělí dle operační hodnoty do 6 kategorií JPO I až JPO VI. Dělení JPO je zobrazeno v tabulce 2.

¹⁷ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Základní poslání Hasičského záchranného sboru ČR* [online]. 2010 [cit. 27. listopadu 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-poslani-hasickeho-zachranneho-sboru-cr-224110.aspx>>.

¹⁸ KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Ochrana obyvatelstva*. Praha, 2006, s. 25.

a) s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele	
JPO I	jednotka hasičského záchranného sboru s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace,
JPO II	jednotka sboru dobrovolných hasičů obce se členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace,
JPO III	jednotka sboru dobrovolných hasičů se členy, kteří vykonávají službu v jednotce PO dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace,
b) s místní působností zasahující na území svého zřizovatele	
JPO IV	jednotka hasičského záchranného sboru podniku,
JPO V	jednotka sboru dobrovolných hasičů obce se členy, kteří vykonávají službu v jednotce PO dobrovolně,
JPO VI	jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku.

Tab. 2. Dělení JPO dle operační hodnoty.¹⁹

Z tabulky vyplývá, že jednotky požární ochrany jsou jednotky složené z příslušníků HZS určených k výkonu služby na stanicích hasičského sboru kraje, jednotek dobrovolných hasičů obce, které jsou složeny z fyzických osob, které tuto činnost nevykonávají jako své hlavní povolání. Jednotkami HZS podniku, které jsou složeny ze zaměstnanců právnických osob nebo podnikajících fyzických osob, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání. Jednotkami sboru dobrovolných hasičů podniku, které jsou složeny ze zaměstnanců právnických osob nebo podnikajících fyzických osob. Členové těchto jednotek nevykonávají činnost jako své zaměstnání.

2.2.3 Zdravotnická záchranná služba (ZZS)

Zdravotnická záchranná služba je tvořena čtrnácti územními středisky, pokrývajícími území všech krajů a hlavního města Prahy. ZZS vychází převážně ze zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu. Zařízení zdravotnické služby zřizuje kraj, který odpovídá za zajištění činnosti záchranné služby ve svém obvodu a za její

¹⁹ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Jednotky PO* [online]. 2010 [cit. 20. prosince 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>>.

organizaci. Základní úkoly a organizační uspořádání soustavy zařízení a pracovišť záchranné služby stanoví Ministerstvo zdravotnictví vyhláškou č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě ve znění vyhlášky č. 14/2001 Sb.²⁰

Sít' ZZS má být uspořádána tak, aby poskytnutí lékařské pomoci bylo zabezpečeno do 15 minut od přijetí tísňové výzvy. Posláním ZZS je poskytování odborné neodkladné přednemocniční péče od okamžiku vyrozumění až po předání postiženého do nemocniční péče. Pro tyto účely je vytvořena síť pracovišť ZZS a zařízení, jejichž výkonnými prvky jsou výjezdové skupiny. Výjezdové skupiny se dělí na tři kategorie:²¹

- rychlá lékařská pomoc- zdravotnický tým je veden lékařem,
- rychlá zdravotnická pomoc- neodkladná péče bez přítomnosti lékaře,
- doprava raněných a nemocných v podmínkách neodkladné péče- zdravotnický tým ovládá zásady tzv. zajištěného transportu.

Mezi problémy této složky patří fakt, že ZZS nemá čitelnou organizační strukturu. Ve stávajících zdravotnických zákonech její existence není vůbec zmíněna. Základní právní norma ve zdravotnictví je stále zákon č. 20/1966 Sb. Každé krajské zařízení je samostatným právním subjektem a jeho ředitel se zodpovídá svému zřizovateli. Vertikální řízení ani horizontální propojení organizační struktury však neexistuje. Ministerstvo zdravotnictví v systému IZS nemá žádný nadřazený ani kontrolní orgán. Z toho vyplývá, že generální ředitel HZS ČR a policejní prezident Policie ČR nemají rovnocenného top manažera ZZS. Nikdo takový v České republice neexistuje.²²

2.2.4 Policie České republiky (PČR)

Úkoly, organizace a oprávnění Policie ČR jsou řešeny zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Policie ČR je centrálně řízená organizace v rezortu Ministerstva vnitra a její rámcové řídicí a organizační struktury

²⁰ SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Integrovaný záchranný systém a jeho složky*. Ostrava, 2007, s. 28.

²¹ BALABÁN, M., DUCHEK, J., STEJSKAL, L. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha, 2007, s. 193-194.

²² HASÍK, J., Úkoly zdravotnické záchranné služby za standardních i mimořádných situací. 112, leden 2008, č. 1, s. 13-15.

tvoří Policejní prezidium ČR, správy krajů a hlavního města Prahy a okresní ředitelství. V rámci IZS provádí Policie ČR při mimořádných událostech především tuto činnost:²³

- uzavírání zájmových prostorů a regulaci vstupu a opuštění těchto prostor,
- regulaci dopravy v prostoru mimořádné události,
- šetření okolností vzniku mimořádné situace k objasnění příčin jejího vzniku,
- plnění úkolů, souvisejících s identifikací zemřelých,
- řešení ochrany, zabezpečení movitého a nemovitého majetku, eventuelně eliminaci kriminální činnosti při vzniku mimořádné situace,
- plnění dalších úkolů podle pokynů velitele zásahu nebo řídicí složky IZS.

Z výše uvedeného vyplývá, že Policie ČR jakožto složka IZS má oproti ZZS pevně zakotvenou svou organizační strukturu v zákoně. V praxi se Policie ČR při společných zásazích složek IZS věnuje převážně pořádkové činnosti a regulaci dopravy.

2.3 Operační řízení IZS

Každá organizace pro svůj chod využívá hierarchické struktury velení, od ředitele až po běžné pracovníky, které se nazývá organizační řízení a je dáno organizačním řádem. Podobný řád musí mít organizace při plnění svých činností mimo vlastní organizaci. Takové řízení se nazývá operační a mimořádné pravomoci získané při operačním řízení jsou často zakotveny v právních předpisech, protože jejich využívání je tak oprávněné i vůči fyzickým a právnickým osobám mimo organizace. Použití IZS se děje v rámci operačního řízení a v právních předpisech je zakotveno oprávnění operačních středisek IZS, oprávnění velitele zásahu, starosty obce s rozšířenou působností, hejtmana kraje a Ministerstva vnitra při koordinaci záchranných a likvidačních prací.²⁴

Složky IZS používají pro aktivaci, řízení a podporu svých sil a prostředků operační střediska. Ta by nemohla fungovat bez oddělení komunikačních

²³ BALABÁN, M., DUCHEK, J., STEJSKAL, L. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha, 2007, s. 194-195.

²⁴ SKALSKÁ, K., HANUŠKA, Z., DUBSKÝ, M. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha, 2010, s. 15.

a informačních systémů plnící úkoly spojové služby jednotek požární ochrany, které využívají složky IZS při krizové komunikaci.

2.3.1 Operační a informační střediska IZS (OPIS IZS)

Operační a informační střediska IZS (OPIS IZS) jsou stálými orgány pro koordinaci složek IZS. Jsou to operační střediska hasičského záchranného sboru kraje (OPIS HZS kraje) a operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru (OPIS GRH HZS).

Operační a informační střediska IZS *jsou povinna:*²⁵

- přijímat a vyhodnocovat informace o mimořádných událostech, za tímto účelem obsahují tísňovou linku 150 112, jejímž prostřednictvím může každý aktivovat systém IZS k zásahu v případě mimořádné události,
- zprostředkovat organizaci plnění úkolů ukládaných velitelem zásahu podle §19, zákona č. 239/2000 Sb. odst. 3, zejména jeho žádosti o potřebné síly a prostředky, vyhlášení odpovídajícího stupně poplachu pro místo zásahu, poskytnutí osobní nebo věcné pomoci potřebné pro záchranné a likvidační práce,
- plnit úkoly uložené orgány oprávněnými koordinovat záchranné a likvidační práce,
- zabezpečovat v případě potřeby vyrozumění základních i ostatních složek IZS a vyrozumění státních orgánů územních samosprávných celků podle dokumentace IZS.

Operační a informační střediska integrovaného záchranného systému *jsou oprávněna:*²⁶

- povolávat a nasazovat síly a prostředky hasičského záchranného sboru a jednotek požární ochrany, dalších složek IZS podle poplachového plánu nebo podle požadavků velitele zásahu,

²⁵ SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Integrovaný záchranný systém a jeho složky*. Ostrava, 2007, s. 5.

²⁶ *Úseky krajského ředitelství* [online]. 2006 [cit. 27. listopadu 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.hasici-vysocina.cz/index.php?menu=88>>.

- vyžadovat a organizovat osobní a věcnou pomoc podle požadavků velitele zásahu,
- provést při nebezpečí z prodlení varování obyvatelstva na ohroženém území.

Mezi základní úkoly OPIS IZS je zajistit nepřetržitou podporu činnosti krizovým štábům a výměnu informací z míst mimořádných událostí do krizového štábu a mezi krizovými štáby, a to i v případech, kdy spolehlivě nefungují veřejné komunikační prostředky, je nefunkční elektrická rozvodná síť apod.²⁷

2.3.2 Oddělení komunikačních a informačních systémů (KIS)

Oddělení KIS, které současně plní i úkoly spojové služby jednotek požární ochrany, úkoly v oblasti komunikačních a informačních systémů pro územní odbor v sídle HZS kraje.

Oddělení plní zejména tyto úkoly:²⁸

- zabezpečuje činnost v oblasti linkových a rádiových přenosových prostředků, včetně zařízení systému varování a vyrozumění,
- realizuje výstavbu koncových prvků varování, zabezpečuje jejich revize a údržbu,
- zajišťuje provoz informačních systémů, výpočetní techniky a aktualizaci jejího programového vybavení v rámci HZS kraje,
- provozuje informační systémy v oblasti PO, krizového řízení a IZS,
- zajišťuje dohled provozovaných rádiových sítí IZS, přenosových sítí a prostředků,
- provádí pravidelné kontroly přenosových prostředků a koncových zařízení a zajišťuje jejich údržbu,
- spolupracuje a podílí se na zajištění funkce operačních a informačních středisek HZS kraje,
- vykonává správu GIS u HZS kraje,

²⁷ ŠENOVSÝ, M., ADAMEC, V., HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém: management záchranných prací*. Ostrava, 2005, s. 90-91.

²⁸ *IZS a operační řízení* [online]. 2008 [cit. 26. března 2012]. Dostupný z WWW: <<http://hzs-zlkraje.cz/launch.php?s=page&ID=24&PHPSESSID=7534e8515bcb1af5163b42c99de8787d>>.

- koordinuje spolupráce s orgány státní správy v oblasti GIS,
- zabezpečuje příjem a výdej dat, jejich verifikaci, analýzu, modelování a interpretaci výsledků v systému GIS.

2.4 Zásady koordinace složek IZS

Koordinací složek IZS se podle § 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému při společném zásahu, rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací včetně řízení jejich součinnosti. Společná koordinace jednotlivých složek IZS spočívá v zajišťování následujících činností:²⁹

- vyhodnocení druhu a rozsahu mimořádné události za využití výsledků organizovaného průzkumu,
- uzavření místa zásahu a omezení vstupu osob na místo zásahu, jejichž účast tam není potřebná,
- záchrana bezprostředně ohrožených osob, zvířat nebo majetku, popřípadě jejich evakuace,
- poskytnutí neodkladné zdravotní péče zraněným osobám,
- přijetí nezbytných opatření pro ochranu životů a zdraví osob ve složkách IZS a to zejména rozdělením místa zásahu na zóny s charakteristickým nebezpečím, zohledněním zvláštností místa zásahu, vytvořením týlu, podmínek pro odpočinek, přerušением záchranných prací a pokud jsou bezprostředně ohroženy životy a zdraví jednotek IZS,
- přerušení trvající příčiny vzniku ohrožení vyvolaných mimořádnou událostí,
- omezení ohrožení vyvolané mimořádnou událostí a stabilizace situace v místě zásahu,
- přijetí odpovídajících opatření v místech, kde se očekávají účinky při předpokládaném šíření mimořádné události, které zajistí zejména průzkum šíření mimořádné události, informování nebo varování obyvatelstva na území ve směru šíření mimořádné události, která je může ohrozit svými účinky, evakuaci obyvatelstva popřípadě též zvířat,

²⁹ § 1 odst. 2 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

vyhledání zraněných nebo bezprostředně ohrožených osob, ošetření zraněných osob, poskytnutí pomoci osobám, které nelze evakuovat, regulaci volného pohybu osob a dopravy v místě zásahu a v jeho okolí, střežení evakuovaného území a majetku,

- poskytnutí nezbytné humanitární pomoci postiženým osobám,
- poskytnutí neodkladné veterinární péče zraněným zvířatům,
- poskytování nutných informací příbuzným osob, které jsou výrazně postiženy mimořádnou událostí,
- podávání nezbytných informací o mimořádné události a o prováděných záchranných a likvidačních pracích sdělovacím prostředkům a veřejnosti,
- dokumentování údajů a skutečností za účelem zjišťování a objasňování příčin vzniku mimořádné události,
- dokumentování záchranných a likvidačních prací, které obsahuje základní přehled o nasazených složkách a časový sled prováděných činností.

Je důležité si uvědomit, že koordinace složek IZS při společném zásahu je prováděna na třech úrovních:³⁰

- taktické- v místě nasazení složek, za koordinaci zásahu odpovídá velitel zásahu, kterým je velitel JPO, pokud zvláštní právní předpisy nestanoví jinak,
- operační úrovni- koordinace složek je prováděna operačním a informačním střediskem IZS,
- strategické úrovni- kde koordinace složek IZS je prováděna přednostou okresního úřadu, primátorem města, hejtmanem kraje, primátorem hlavního města Prahy a ostatními správními úřady v případech stanovených zákonem.

³⁰ § 2 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

2.4.1 Poplachové plány

Pro koordinaci složek IZS je třeba znát poplachový plán. Poplachový plán je dokument upravující povolávání záchranných složek. Zpracovává se vždy pro územní celek. Rozlišujeme proto tyto poplachové plány:³¹

- **Poplachový plán IZS kraje**- zpracován na základě zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Slouží pro povolávání složek IZS kraje k mimořádným událostem, k realizaci pomoci mezi postiženými obcemi, obcemi s rozšířenou působností a pro poskytování nebo vyžádání zahraniční pomoci na úrovni kraje. Schvaluje jej krajský úřad a vydává rada kraje svým nařízením. Schválený se ukládá na OPIS IZS k využívání. Náležitosti poplachového plánu upřesňuje vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. Plán obsahuje spojení na základní a ostatní složky, přehled sil a prostředků ostatních složek a způsob povolávání a vyrozumívání.
- **Ústřední poplachový plán IZS**- je podobně jako poplachový plán IZS kraje určen ke koordinaci záchranných a likvidačních prací. Zpracovává jej jako svůj vnitřní dokument Ministerstvo vnitra- generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, které je i koordinujícím orgánem. Ústřední poplachový plán IZS se zpracovává pro případy, kdy krajská úroveň koordinace je nedostatečná, nebo v případě, že pro provádění záchranných a likvidačních prací jsou nutné síly a prostředky, které nejsou k dispozici v rámci daného kraje. Plán obsahuje přehled sil a prostředků základních a ostatních složek IZS, spojení na základní a ostatní složky IZS, operativní dokumentaci.
- **Požární poplachový plán kraje**- upravuje zařazení JPO, speciálních služeb a speciálních pohotovostních služeb, orgánů právnických osob a podnikajících fyzických osob a jejich povolávání v rámci operačního řízení ke zdolávání požárů a záchranným pracím. Vychází z plošného pokrytí území JPO, z předurčení některých JPO pro speciální činnosti (likvidace následků dopravních nehod a následků mimořádných událostí s nebezpečnými látkami) a zabezpečuje vzájemnou pomoc a součinnost

³¹ SMETANA, M., et al. *Havarijní plánování*. Brno, 2010, s. 61-66.

JPO se sousedními územními odbory HZS, případně kraji. Plán obsahuje výčet JPO v kraji, zásady součinnosti JPO při zdolávání požárů, při provádění záchranných prací na území kraje a při poskytování pomoci mezi kraji a pomoci do sousedního státu, úpravu povolování JPO v rámci operačního řízení ke zdolávání požárů a k záchranným pracím, způsob vyhlášení jednotlivých stupňů požárního poplachu, úpravu činnosti ohlašoven požárů, poplachový plán IZS kraje, úpravu činností OPIS HZS kraje.

2.4.2 Stupně poplachu

V rámci poplachových plánů IZS kraje jsou definovány stupně poplachu. Každý zásah je označen stupněm poplachu podle poplachového plánu IZS. Potřebný stupeň vyhláší pro jedno místo zásahu velitel zásahu nebo OPIS při prvotním povolání složek na místo zásahu. Stupeň poplachu pro dané místo může být změněn požadavkem velitele zásahu na potřebu sil a prostředků. V rámci IZS se vyhláší čtyři stupně poplachu:³²

I. stupeň:

- zásahu se zúčastní maximálně čtyři JPO (z toho je vždy jedna JPO místní a další tři podle poplachového plánu),
- pokud nelze zjistit nebo zabezpečit skutečný výjezd jednotek, přidává se k již zmíněným JPO též JPO I,
- jedná se o události, kdy jsou ohroženy jednotlivé části budov, jednotlivé prostředky osobní nebo nákladní dopravy, přírodní plochy do cca 500 m² a jednotlivé osoby,
- při tomto stupni zásahu se zpravidla nezřizuje štáb VZ.

II. stupeň:

- zásahu se zúčastní JPO povolání v I. stupni a další jednotky PO kategorií JPO I., JPO II. a JPO III. v celkovém počtu do 10 jednotek PO,
- při požárech lesních masivů se povolávají též JPO V nebo JPO nezařazené a letecká hasičská služba,

³² SDH Pacov. *Stupně poplachu* [online]. 2011 [cit. 13. ledna 2012]. Dostupný z WWW: <<http://sdhpacov.webnode.cz/vyjezdy/vzdelavani/stupne-poplachu/>>.

- jedná se o události, kdy jsou ohroženy jednotlivé budovy, jednotlivé prostředky hromadné dopravy osob, požáry na ploše do cca 10 000 m² a o záchranu desítek osob,
- zásah je zpravidla řízen štábem VZ nebo se ustaví pomocník VZ,
- v rámci IZS se jedná o zásahy, které vyžadují koordinaci součinnosti více složek (toto zabezpečuje VZ, který má k dispozici řídicího důstojníka, pokud nepřevzal velení, a operačního důstojníka na OPIS HZS).

III. stupeň:

- zásahu se zúčastní JPO povoláné ve II. stupni a další jednotky kategorií JPO I., JPO II. a JPO III. v celkovém počtu do 15 JPO,
- povolány mohou být i JPO s územní působností ze sousedních okresů,
- jedná se o události, kdy je ohroženo několik budov, železničních souprav, letadel, události jako hromadné havárie v silniční dopravě, plošné požáry do 1 km², povodí řek, produktů vody, záchrana stovek osob,
- zásah je řízen štábem VZ nebo se aktivuje stálý štáb zásahu,
- operační řízení a součinnost složek zabezpečuje místně příslušný HZS prostřednictvím VZ a OPIS.

IV. Zvláštní stupeň (označován jako stupeň „Z“):

- zásahu se zúčastní JPO povoláné ve III. stupni a další JPO kategorií JPO I., JPO II. a JPO III. kraje, sousedních krajů, popřípadě vybrané síly a prostředky HZS ČR – v počtu vyšším jak 16 JPO,
- jedná se o události, kdy jsou ohroženy celé urbanistické celky, plochy území nad 1 km² nebo tisíce osob,
- řízení zásahu je prováděno se stálým štábem VZ,
- v rámci IZS zabezpečuje součinnost složek VZ, hejtman nebo další pověřeni funkcionáři prostřednictvím OPIS a dispečinky složek IZS,
- v místě zásahu je řízení svěřeno VZ do doby jiného rozhodnutí služebních funkcionářů,
- je-li místo události rozsáhlé, složité nebo nepřehledné, je možno jej rozdělit do úseků a sektorů a stanovit velitele úseků nebo sektorů.

Vyhlášení zvláštního stupně poplachu poplachového plánu IZS kraje oznamuje operační a informační středisko kraje hejtmanovi. Stejným způsobem nebo na základě rozhodnutí velitele zásahu se vyhlášení zvláštního stupně poplachu poplachového plánu IZS kraje oznamuje dotčenému starostovi obce s rozšířenou působností.³³

2.4.3 Typové činnosti složek IZS

Typové činnosti složek IZS při společném zásahu jsou důležitou pomůckou pro zasahující členy složek IZS, která zároveň pomáhá k jejich koordinaci. Zpracovány jsou podle § 18 vyhlášky č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. Typovou činnost vydává MV- generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR pro odbor IZS a výkonu služby. Jednotlivé typové činnosti obsahují postup složek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter mimořádné události. Doposud byly vydány následující publikace společných typových činností (STČ):³⁴

- STČ-01/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu na uskutečněné a ověřené použití radiologické zbraně.
- STČ-02/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu- demonstrování úmyslu sebevraždy.
- STČ-03/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu- oznámení o uložení nebo nálezů výbušného předmětu.
- STČ-04/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu při mimořádné události způsobené leteckou nehodou.
- STČ-05/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu- nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens nebo toxinů.
- STČ-06/IZS Typová činnost složek IZS v podmínkách rozsáhlých policejních opatření pro udržení veřejného pořádku při technopárty.
- STČ-07/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu- záchrana pohřešovaných osob- pátrací akce v terénu.
- STČ-08/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu- dopravní nehoda.

³³ ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V., HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém: management záchranných prací*. Ostrava, 2005, s. 81.

³⁴ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Dokumentace IZS* [online]. 2010 [cit. 21. prosince 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>>.

- STČ-09/IZS Typová činnost složek IZS při mimořádné události s velkým počtem raněných a obětí.
- STČ-10/IZS Typová činnost složek IZS při společném zásahu při nebezpečné poruše plynulosti provozu na dálnici.
- STČ-11/IZS Typová činnost složek IZS- chřipka ptáků.

2.5 Zásady způsobu krizové komunikace a spojení v IZS

K zajištění komunikace a správného řízení na všech strategických místech zásahu je zapotřebí kvalitních spojovacích zařízení. Ke krizové komunikaci podle vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. slouží:³⁵

- a) účelová telekomunikační síť ministerstva, která zabezpečuje hlasovou a datovou komunikaci a připojení hromadné radiokomunikační sítě integrovaného záchranného systému,
- b) hromadná radiokomunikační síť integrovaného záchranného systému provozovaná ministerstvem a její využití k běžnému provozu složek jako jediného radiokomunikačního prostředku se používá tam, kde byl ukončen přechod z radiokomunikačních technologií do hromadné sítě,
- c) veřejná pevná telekomunikační síť, ve které je spojení jištěno v rámci regulačních opatření uplatněním přednostního spojení,
- d) veřejná mobilní telekomunikační síť, ve které je spojení jištěno v rámci regulačních opatření uplatněním přednostního spojení, tzv. krizové telefony,
- e) prostředky mobilní telekomunikační sítě vyčleněné k zajištění spojení orgánů krizového řízení a obcí,
- f) záložní rádiová síť v přímém režimu na určeném kmitočtu, případně v režimu umožňujícím propojení,
- g) spojky nebo vytvořená rádiová síť pro tranzitní přenos zpráv, které se použijí při selhání všech technologií,
- h) mobilní telekomunikační sítě a zařízení, jejichž nasazení může povolit velitel zásahu nebo územně příslušné operační a informační středisko při nedostatečné kapacitě standardně používaných spojovacích prostředků.

³⁵ § 29 odst. 2 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

Vzájemné spojení subjektů krizové komunikace se zabezpečuje dle písmene a) až c) nebo písmene e). Spojení mezi složkami v místě nasazení a z tohoto místa na operační a informační středisko se zabezpečuje podle písmene b) a d). Pokud tak nelze postupovat, spojení se zabezpečí podle písmene c) a písmene e) až h). Spojení mezi operačními středisky základních složek se zabezpečuje podle písmene a) až e). Pokud takto nelze postupovat, je zabezpečeno spojení podle písmene f) nebo g), tak aby navázané spojení bylo na sobě nezávislé. Spojení mezi operačním a informačním střediskem a operačními středisky, dispečinky nebo pracovišti ostatních složek se zabezpečuje podle písmene c) a d) a případně po schválení ministerstvem také podle písmene a) a b).³⁶

2.5.1 Prostředky krizové komunikace

Zákon o IZS ukládá povinnost umožnit státním orgánům, samosprávným orgánům a složkám přístup do účelové telekomunikační sítě Ministerstva vnitra, pro potřeby krizové komunikace, nebo přípravě na mimořádnou událost. Od roku 2001 probíhalo připojování pracovišť HZS ČR na telekomunikační síť Ministerstva vnitra technologií Vanguard, která umožní hlasové i datové komunikace. V roce 2010 jí bylo vybaveno 250 pracovišť HZS ČR. Hlavním cílem bylo propojení OPIS IZS a hromadné rádiové sítě PEGAS. Mezi prostředky krizové komunikace používané v současnosti pro účely IZS patří:³⁷

- **Digitální rádiová síť PEGAS**- jedná se o společnou celoplošnou síť digitální rádiové sítě pro složky IZS. Ta nahrazuje doposud používané vysílačky různých výrobců, které nebyly navzájem kompatibilní. V roce 2003 byla rádiová síť PEGAS dokončena z technického infrastrukturního hlediska na 95% území pro vozidlový terminál. V roce 2004 byly koncové terminály distribuovány v Policii ČR, která tuto síť využívá nejen v oblasti hlasových služeb, ale i pro datové přenosy. IZS má pro potřeby komunikace vyčleněny otevřené kanály s celoregionálním pokrytím. V závěru roku 2004 byly dodány koncové zařízení sítě i pro HZS ČR s předpokladem přechodu na digitální komunikaci v roce 2006.

³⁶ § 30 odst. 2 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

³⁷ SKALSKÁ, K., HANUŠKA, Z., DUBSKÝ, M. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha, 2010, s. 38.

Současně byla interními předpisy stanovena optimalizační pravidla využívání sítě PEGAS základními složkami IZS.

- **Mobilní telefony pro krizové řízení-** tzv. krizové telefony zavedlo MV na základě rozhodnutí vlády. Od roku 2002 je mají k dispozici vedoucí ústředních orgánů státní správy, členové bezpečnostních rad a krizových štábů, vedoucí a vybraní pracovníci základních složek IZS, hejtmani krajů a starostové obcí. Krizový telefon má zpravidla dvě čísla. Jedno z nich je krizové a umožňuje přednostní spojení uživatele v případě mimořádných událostí proti jiným účastníkům. Poskytovatelem služby je Telefónica O2, Czech Republic, a. s.

Jeden ze závazků České republiky, který souvisel se vstupem do Evropské unie, bylo zavedení jednotného evropského volání na bezplatnou linku 112. V ČR se tato varianta přijala se zachováním tradičních linek tísňového volání (150, 155, 158, 156). Na základě usnesení vlády č. 391/2000 ve znění usnesení vlády č. 350/2002 byla vybudována při všech OPIS IZS krajů stanice telefonního centra tísňového volání (TCTV) 112 určená pro příjem a odbavování jednotného evropského tísňového volání. Stanice TCTV není OPIS IZS. Operátor není oprávněn totiž nasazovat síly a prostředky, pouze přijímá a částečně vyhodnocuje informace z tísňového hovoru a tyto informace předává operačním střediskům složek IZS.³⁸

2.6 Zabezpečení informacemi v místě havárie

Činnost složek IZS v místě havárie by nebyla možná bez informačních zdrojů o uniklé látce a jejích vlastnostech významných z hlediska minimalizace následků havárie. Podle dostupnosti a způsobu zabezpečení informací při havárii lze používané informační zdroje rozdělit takto:³⁹

- zdroje prvotních informací v místě havárie:

- označení NL: oranžové výstražné tabulky, výstražné značky (nálepky), systém DIAMANT, Hazchem- kód,
- přepravní dokumenty: nákladový list, pokyny pro případ nehody,

³⁸ PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B., POLÍVKA, L. *Odezva a obnova*. Praha, 2008, s. 77.

³⁹ KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Průmyslové havárie*. 2. vyd. Praha, 2010, s. 54-55.

- ostatní zdroje: verbální sdělení o látce, výsledek chemického průzkumu, vnější znaky a projevy havárie (syčení, mlhy), vyhodnocení okolí havárie (hynutí ptáků, domácích zvířat), výsledky rychlého měření pomocí jednoduchých orientačních detekčních prostředků, expozimetrů a jiných přístrojů, typ obalu látky.

- externí zdroje:

- kapesní příručky a pomůcky: „Registr nebezpečných látek“ (SNGR Praha 1995), příručky vydávané v minulosti okresními úřady,
- odborná literatura: MARHOLD J.: Přehled průmyslové toxikologie (Avicenum, Praha 1980, 1986), Tabulky hořlavých a nebezpečných látek (STEINLEITNER H. D., Sbor požární ochrany Praha 1980 – známé pod označením „Černé tabulky“), Praktická příručka pro nakládání s chemickými látkami a přípravky včetně nebezpečných (ADÁMKOVÁ M., ONTL, Praha 1999),
- databanky NL: INFODAT, ALFADAT, BETADAT (jedná se o malý počítač, který obsahuje rozsáhlé údaje o NL),
- počítačové programy – Databáze NL (HOMMEL, DANELA, MEDIS-ALARM) a Programy pro řízení krizových situací – obsahující přehledy ohrožujících objektů, databáze NL a modely jejich šíření při havárii (systém ROZEX A TerEx).

- databáze dostupné z internetu:

- informační systém ministerstva dopravy DOK:
<http://cep.mdcz.cz/dok/DokReg/default.asp>,
- transportní informační a nehodový systém TRINS:
<http://www.chemopetrol.cz>,
- informační systém Ministerstva životního prostředí (CENIA),
- informační zdroje pro obory hygieny práce a pracovního lékařství:
<http://www.tigis.cz/prac/SPL/odkaz.htm>.

Jedním z nejdůležitějších dokumentů a zároveň cenným zdrojem informací je bezpečnostní list. Encyklopedie BOZP jej definuje jako souhrn identifikačních údajů o výrobcí nebo dovozci, o nebezpečné látce nebo přípravku a údajů potřebných pro ochranu zdraví člověka nebo životního prostředí. Bezpečnostní list k nebezpečné

chemické látky a přípravky vyhotovuje výrobce nebezpečné látky v českém jazyce v písemné nebo elektronické formě.⁴⁰

2.7 Poznatky z krizové komunikace

Při zásazích IZS hraje komunikace jednu z nejdůležitějších rolí. Potřebují nejen komunikovat mezi sebou, ale i komunikovat s veřejností a orgány veřejné správy. Důležitá je také správná interpretace, aby se jednotlivé složky mezi sebou pochopily a věděly jak co nejlépe a nejrychleji zareagovat. Proto je důležité, aby subjekty krizového řízení znaly zásady a principy krizové komunikace.

Podle PROCHÁZKOVÉ⁴¹ je účelem komunikace dorozumění ve smyslu porozumění. Komunikace pro potřeby řízení bezpečnosti a krizového řízení je předem nebo operativně připravený dialog řídicích pracovníků, ve kterém se zúčastněným sdělují potřebné, předem dojednané informace, závěry a plány postupu nutné pro zvládnutí úkolu.

Předmětem krizové komunikace je sdělování informací:⁴²

- mezi orgány a prvky systému krizového řízení a uvnitř tohoto systému,
- veřejnosti, médiím, odborníkům, soudním znalcům a orgánům činným v trestním řízení, vyšetřujícím předmětné mimořádné události, katastrofy, nehody a hromadná neštěstí,
- podřízeným, zaměstnancům firmy, rodinným příslušníkům a jiným věcně zainteresovaným právnickým a fyzickým osobám- o potencionální, blížící se či již reálně existující hrozbě, nebo již probíhající krizové situaci a opatřeních, konaných orgány systému krizového řízení, vedením firmy či jinými osobami k tomu, aby dopady krizové události byly eliminovány, zmírněny nebo odstraněny.

⁴⁰ Encyklopedie BOZP contributors. *Bezpečnostní list* [online]. 2008 [cit. 25. března 2012]. Dostupný z WWW:

< http://web.vubp-praha.cz/wiki/index.php?title=Bezpe%C4%8Dnostn%C3%AD_list&oldid=17511>.

⁴¹ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost a krizové řízení*. Praha, 2006, s. 157.

⁴² HÁLEK, V. *Krizový management- teorie a praxe*. Bratislava, 2008, s. 194.

Cílem krizové komunikace je ve správný čas a na správném místě uvolnit správné informace a tím docílit:⁴³

- včasné a po odborné stránce plnohodnotné připravenosti orgánů a prvků krizového řízení k následujícím činnostem,
- redukovat nejistotu, přispět k zajištění efektivního chování, zabránit vzniku paniky a posilovat víru v budoucnost,
- zabránit nebo alespoň zmírnit rozsah negativního působení publicity poškozující integritu a dobré jméno dotčeného orgánu či prvku systému krizového řízení, firmy, právnické či fyzické osoby, jež by mohla být označena jako původce nebo příčina krizové události.

2.7.1 Principy krizové komunikace

Současný pohled na krizovou komunikaci není nijak ujednocen, v různé literatuře se mohou pohledy na věc od sebe lišit. Takto rozděluje ANTUŠÁK⁴⁴ nejdůležitější principy krizové komunikace:

- princip přímé odpovědnosti,
- princip přesnosti a stručnosti,
- princip důvěryhodnosti,
- princip znalosti věci,
- princip očekávané reakce,
- princip nejhoršího vývoje,
- princip hledání podpory,
- princip pravdivosti,
- princip otevřenosti.

2.7.2 Zásady krizové komunikace

Současně s principy respektuje krizová komunikace v demokratické společnosti podle VYMĚTALA⁴⁵ následující hlavní zásady:

- akceptovat veřejnost jako legitimního partnera,
- pečlivě plánovat a vyhodnocovat proces komunikování,

⁴³ ANTUŠÁK, E. *Krizový management*. Praha, 2009, s. 308-309.

⁴⁴ ANTUŠÁK, E. *Krizový management*. Praha, 2009, s. 308-309.

⁴⁵ VYMĚTAL, Š. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. Praha, 2009, s. 32.

- naslouchat svým posluchačům,
- být čestní, upřímní a otevření,
- koordinovat své aktivity a spolupracovat s ostatními důvěryhodnými partnery,
- vycházet aktivně vstříc potřebám médií,
- mluvit jasně, srozumitelně a s empatií.

Mezi nejnovější poznatky z oboru krizové komunikace patří názory autora knih zabývajících se bezpečnostním managementem J. F. GUSTINA⁴⁶, který vidí efektivní komunikační strategii v uplatnění praktických znalostí o řízení, iniciativě a odpovědnosti každého pracovníka. Navrhuje schůze výborů složených z řídicích pracovníků a řadových zaměstnanců, kteří by diskutovali o zjištěných problémech, a výstupem jejich práce by byly aktuální doporučení, které by se zveřejňovaly všem bezpečnostním pracovníkům. Poukazuje na okamžitá řešení závažných problémů a na důležitost jejich ohlášení, kterýmkoliv prvkem systému.

Další názory týkající se krizové komunikace shrnuli autoři GLENDON, CLARKE a MCKENNA ve své knize „Human safety and risk management“. Hlavní myšlenky knihy týkající se komunikace:⁴⁷

- bezpečnostní informační systém má zásadní význam pro odpovídající šíření komunikace shora dolů (bezpečnostní pokyny, postupy atd.), ale také pro komunikaci zdola nahoru (zpětná vazba od pracovníků v organizaci),
- pozitivní komunikace mezi manažery a pracovníky může pomoci zmírnit napjaté pracovní vztahy,
- podpora komunikace a sdílení nápadů může posílit zájem a důvěru mezi pracovníky,
- neznalost rozdílů pojmů bezpečnost, lidská bezpečnost a řízení rizik, může působit jako zdroj nedorozumění.

⁴⁶ GUSTIN, J. F. *Safety management: a guide for facility manager*. 2. vyd. Lilburn, 2008, s. 209-214.

⁴⁷ GLENDON, A. J., CLARKE, S. G., MCKENNA, E. F. *Human safety and risk management*. 2. vyd. London, 2006, s. 349-350.

3 DATA O KOMUNIKACI SLOŽEK IZS PŘI TŘECH VYBRANÝCH HAVÁRIÍCH

Kapitola se zabývá daty o komunikaci při průmyslových haváriích. Je zde vysvětleno, jakým způsobem byla data nashromážděna od jednotlivých složek a následně jsou popsány analyzované události, ke kterým se data vztahují.

Otázky v dotazníku byly zvoleny na základě prostudovaných materiálů, a to po formulaci cílů dotazníku. Cílem je hodnocení:

- Úrovně komunikace mezi členy jedné složky IZS.
- Úrovně komunikace mezi jednotlivými složkami IZS.
- Chyby, ke kterým při komunikaci dochází.

3.1 Hodnotící otázky zadané v dotazníku

Na základě zkušeností z praxe byly do dotazníku zahrnuty otázky:

1. K jaké složce záchranného systému patříte?
2. Uveďte průmyslovou havárii, u které jste zasahovali (místo, datum, čas).
3. Klasifikujte vzájemnou komunikaci mezi členy jednotlivých složek IZS při zásahu podle klasifikační stupnice.

Při klasifikaci jednotlivé komunikace bylo možné pokaždé odpovědět ještě na jednu otázku: „Co bylo příčinou špatné komunikace?“.

Klasifikační stupnice byla pro úroveň komunikace stanovena následovně:

- 1- vynikající- všichni věděli co dělat
- 2- chvalitebná- v komunikaci byly drobné chyby, neprováděli činnost hned, ale s časovým odstupem
- 3- dobrá- v komunikaci zasahujících byly závažné chyby, zasahující si nerozuměli
- 4- komunikace byla špatná- každý pracoval dle vlastního uvážení
- N- nevím- nemohu posoudit

Ze stupnice je patrné, že zahrnuje všechny druhy odpovědí tak, aby dotazovaný mohl objektivně danou komunikaci posoudit.

Plné znění dotazníku je uvedeno v příloze I.

3.2 Výběr respondentů

Pro výběr respondentů byly zvoleny členové složek IZS. Byli osloveni osobně, telefonicky nebo jim byl zaslán dotazník. Po vrácení dotazníků v elektronické podobě e-mailem, nebo jeho vyplnění pomocí dotazů po telefonu, byly vybrány havárie, ke kterým se podařilo nashromáždit nejvíce dat, alespoň od dvou složek IZS účastnících se havárie. Celkem byl dotazník vyplněn od 31 respondentů. Z těchto dotazníků bylo vybráno 18, které se týkaly dále popsanych havárií. Zbylých 13 byly vyřazeny z těchto důvodů:

- malý počet odevzdaných dotazníků k jedné havárii,
- k dané havárii přispěli členové pouze jedné složky IZS,
- nepochopení účelu dotazníku, odpovědi se netýkaly průmyslové havárie.

3.3 Průmyslové havárie

Z informací poskytnutých v dotazníku byly dohledány pomocí internetu jednotlivé havárie a zde je předloženo jejich stručné shrnutí, aby si každý mohl představit, jak probíhaly a jakého byly rozsahu.

První analyzovaná nehoda s přítomností nebezpečných látek se odehrála 13. 6. 2005 přibližně v osm hodin ráno v obci Hradec nad Moravicí, část Kajlovec. Srazil se nákladní automobil převážející nebezpečnou látku s osobním automobilem. Nákladní automobil následkem nárazu ležel na boku z jedné třetiny ve vozovce. Na místo dopravní nehody jako první dorazila jednotka záchranné služby a příslušníci Policie ČR. Řidič osobního automobilu byl zraněn těžce a řidič nákladního automobilu lehce, jeho spolujezdec bohužel nehodu nepřežil. Nákladní automobil byl označen oranžovou výstražnou tabulkou s KK 99, UN-kód 3257. Bylo zjištěno, že jde o červenouhelnou tekutou smolu. Předmětná látka je zdraví škodlivá, způsobuje dráždění očí, kůže a sliznic. Smola byla od výrobce ohřátá na 240 ° C a chladla o 2 ° C za hodinu. Z vozidla podle dostupných informací neunikala ani přepravovaná látka, ani pohonné hmoty. Na místě zasahovaly HZS Moravskoslezského kraje ÚO Opava, SDH Hradec nad Moravicí, SDH obce Jakubčovice, Zdravotnická záchranná služba a Policie ČR. Dostavili se zástupci odboru životního prostředí Městského úřadu Opava, zástupci povodí Odry, starosta města Hradec nad Moravicí, ředitel územního odboru Opava HZS Moravskoslezského kraje a zástupce dopravce. Z nákladního

automobilu byla přečerpána nafta a vzhledem k nemožnosti přečerpat obsah cisterny bylo doporučeno nehýbat s cisternou do vychladnutí látky na 110 ° C. Po písemném stanovisku od výrobce, že daná teplota je vhodná pro manipulaci s cisternou, bylo rozhodnuto vyzdvihnout cisternu i s obsahem 20. 6. 2005. Toho dne v odpoledních hodinách, po provedení naplánovaného vyzdvižení, Policie ČR zprovoznila uzavřený úsek silnice.⁴⁸

Druhá událost se stala u obce Břest dne 26. 2. 2008 přibližně v deset hodin dopoledne. Při ní z jedoucí cisterny unikala kyselina dusičná v 70 % koncentraci. Na místo vyjel HZS z Kroměříže, ze Zlína a Přerova. Později byly povolány i dvě jednotky SDH z Hulína a Břestu. Havárii nahlásil sám řidič cisterny na tísňovou linku 112 po té, co ho na únik upozornil další řidič houkáním a troubením. Za sebou zanechala cisterna znečištěnou vozovku v délce asi 8 kilometrů začínajících u obce Hulín. V obci Břest a Žalkovice bylo vyhlášeno varování pro občany. Informováni byli zástupci údržby silnic, aby pomohli s očištěním vozovky. Hasiči se nejprve soustředili na zastavení úniku kyseliny. Dva z nich ve speciálních protichemických oblecích se přiblížili k cisterně a našli poškozené místo, které utěsnili. Poté začali neutralizačními prostředky a sorbenty postupně ošetřovat nejen samostatnou vozovku, ale i krajnice a pole. Hlídky Policie ČR z Kroměříže a Přerova uzavřely příjezdové cesty a zamezily přístupu osob. Po jedenácté hodině byla přivolána zdravotnická záchranná služba z důvodu nadýchání nebezpečnými výpary dvěma dopravními policisty. V jednu hodinu odpoledne je již celý úsek silnice ošetřen a veřejnosti nehrozilo nebezpečí z výparů. V půl sedmé večer začali hasiči přečerpávat kyselinu do náhradní cisterny a z obsahu převáženého nákladu bylo zjištěno, že uniklo asi 1000 litrů kyseliny dusičné. Specializovaná firma na dekontaminaci znečištěné půdy pracovala do půl dvanácté večer, kdy ohlásila ukončení prací Policii ČR. Pak došlo k odvolání hlídek a zrušení uzavírky na hlavním silničním tahu.⁴⁹

Třetí nehoda se stala 14. 4. 2008 kolem druhé hodiny odpolední řidiči jedoucím s cisternou z Královského Poříčí ve směru na Nové Sedlo. Řidič vyjel ze silnice do příkopu, cisterna však zůstala stát na kolech. Po příjezdu hasičů ze stanice Sokolov bylo

⁴⁸ PASTUSZEK, K., SVOBODA, M. Havárie cisterny převážející nebezpečnou látku. *112*, srpen 2005, č. 8, s. 6.

⁴⁹ MITÁČEK, I. *Pomoc hasičů po úniku kyseliny dusičné u Břestu*. [online]. 2008 [cit. 26. března 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzs-zlkraje.cz/aktuality8/0802/53.htm>>.

zjištěno, že nikdo nebyl zraněn a z cisterny ani tahače nic nevytéká. Na místo byla také přivolána Policie ČR, která zřídila dopravu kyvadlově. Dále byl informován dopravce, který zajistil náhradní cisternu, do které byla přečerpávána převážená nafta. Ještě tentýž den byla silnice zcela zprůjezdněna.⁵⁰

Z nastíněných scénářů je patrné, že se jedná o dvě havárie, které si vyžádaly větší počet složek IZS a o jednu, kde stačily dvě základní složky. Jen jedna z nich byla spojená s únikem nebezpečné látky a jen jedna si vyžádala trvání zásahu déle než 24 hodin.

⁵⁰ HZS KVK. *Hasiči ze sokolova zasahovali u nehody cisterny, která převážela naftu.* [online]. 2008 [cit. 26. března 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.pozary.cz/clanek/10073-hasici-ze-sokolova-zasahovali-u-nehody-cisterny-ktera-prevazela-naftu/>>.

4 METODY POUŽITÉ PŘI SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ DAT

K zpracování dat existuje velmi mnoho přístupů a metodik. Ne každá je ale vhodná. Je třeba si uvědomit, co chceme v dané práci zkoumat, k jakým výsledkům se chceme dopracovat a jaký mají mít vypovídací charakter. Je také důležité si uvědomit, že ne všechna data jsou pro danou práci vhodná a dostatečně vypovídají o dané skutečnosti.

4.1 Základní metody použité v práci

Při zpracování dat byly použity metody:

- Sběr dat - základní metoda, při které dochází ke shromažďování údajů z různých zdrojů a jejich sjednocování. Metoda byla použita k získávání podkladů pro práci od jednotlivých složek IZS.⁵¹
- Analýza – rozlišuje na objektu jednotlivé části nebo prvky, vyděluje podmínky vzniku, etapy vývoje apod., odděluje podstatné od nepodstatného, vede od složitého k jednoduchému, od mnohosti k jednotě. Analýza byla využita na rozložení dat o komunikaci IZS na jednotlivé složky a pochopitelné informace.⁵²
- Syntéza – spojení, sjednocení, systémový souhrn. Metoda byla použita k složení jednotlivých souvislostí do jednotného celku, tedy do předložené práce.⁵³
- Dedukce – typ usuzování a metoda zkoumání, při níž se z premis použitím určitých pravidel dospívá k novému tvrzení, tzv. závěru, důsledku. Dedukce bylo využito po prostudování materiálů o krizové komunikaci a datech o haváriích.⁵⁴

⁵¹ *Slovník cizích slov* [online]. 2010 [cit. 23. března 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.slovník-cizich-slov.cz/?q=Anal%C3%BDza&typ=0>>.

⁵² Chrobáková, E., et al. *Malá ilustrovaná encyklopedie : A-Ž*. Praha, 1999, s. 44.

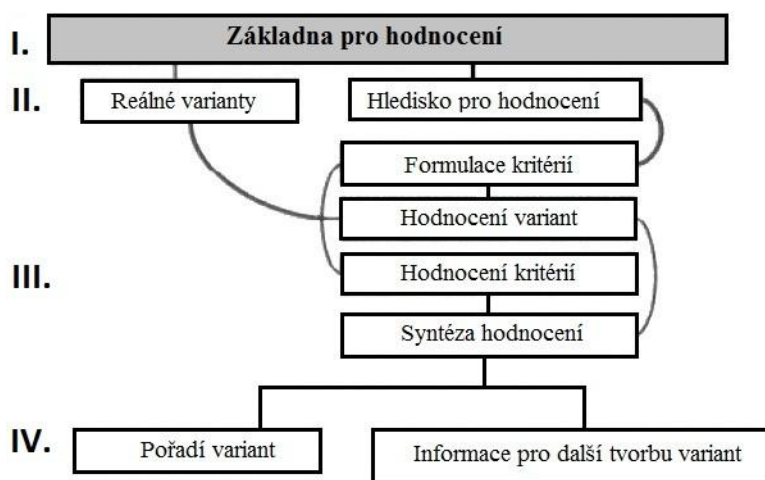
⁵³ *Slovník cizích slov* [online]. 2010 [cit. 23. března 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.slovník-cizich-slov.cz/?q=Anal%C3%BDza&typ=0>>.

⁵⁴ Chrobáková, E., et al. *Malá ilustrovaná encyklopedie : A-Ž*. Praha, 1999, s. 205.

4.2 Metoda hodnocení rizik

Hodnocení procesu znamená posouzení procesu pomocí jednoho nebo více kritérií. Soubor kritérií musí umožnit popis a hodnocení všech významných důsledků případné volby jednotlivých alternativ a u hodnocení rizik především dopadů a přínosů alternativy. Soubor kritérií musí být úplný a komplexní bez duplicit a překrývání.

Struktura závisí na tom, pro co a podle čeho hodnocení provádíme. K hodnocení je potřeba kvalitních dat a spolehlivý soubor kritérií. Obecný model pro hodnocení rizik v území je na obrázku 2.⁵⁵

Obrázek č. 2- Procesní model pro hodnocení rizik v území.⁵⁶

Z obrázku 2 je patrné, že důležitým krokem je fáze označená jako „hodnocení kritérií“, která posuzuje, zda zvolená sada kritérií dovolila odlišit varianty pro dané hledisko nebo ne.

Pro práci byl stanoven následující seznam kritérií:

- Úroveň komunikace mezi členy jedné složky IZS musí probíhat podle standardů, rychle, srozumitelně a efektivně.
- Úroveň komunikace mezi jednotlivými složkami IZS musí být jasná a zřetelná, podle hierarchie velení, nesmí docházet k nepochopení a k předsudkům, musí probíhat podle standardů, rychle, srozumitelně a efektivně.

⁵⁵ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, 2010, s. 183-184.

⁵⁶ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, 2010, s. 184.

Klasifikační stupnice, kterou se tato kritéria úrovně komunikace hodnotila, byla stanovena následovně:

- 1- vynikající- všichni věděli co dělat
- 2- chvalitebná- v komunikaci byly drobné chyby, neprováděli činnost hned, ale s časovým odstupem
- 3- dobrá- v komunikaci zasahujících byly závažné chyby, zasahující si nerozuměli
- 4- komunikace byla špatná- každý pracoval dle vlastního uvážení
- N- nevím- nemohu posoudit

4.3 Dotazníkový průzkum

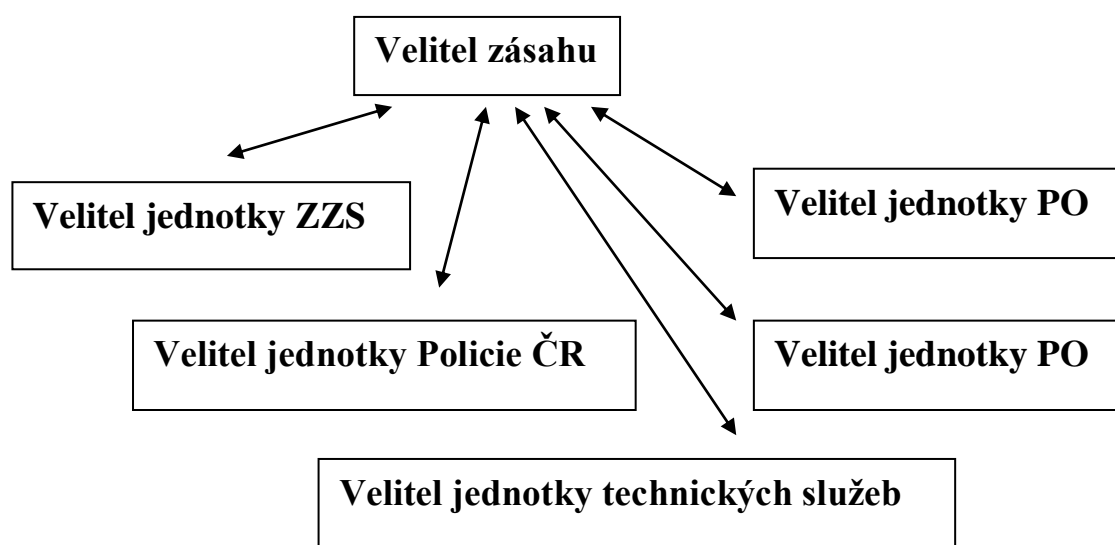
Vyžaduje mít k dispozici reprezentativní množství věrohodných lidí. Vyžaduje důkladnou přípravu ve formulaci otázek. Musí být zřejmé, co otázkami autor řeší, k čemu získané informace slouží, jak dochází k volbě respondentů, jaké oblasti se dotýká. Výsledky průzkumu jsou po provedení všech těchto fází podrobeny analýze a vyhodnocení.⁵⁷

V práci byl dotazníkový průzkum použit k hodnocení úrovně komunikace u složek IZS. Po prostudování odborné literatury byly formulovány otázky dotazníku tak, aby respondent věděl, čeho chce autor jeho analyzováním dosáhnout. Vzorek respondentů byl zvolen ze základních složek IZS, které se účastnily průmyslových havárií. Po obdržení vyplněných dotazníků bylo provedeno jejich analyzování, vyřazení nerelevantních a vyhodnocení podle stanovených kritérií.

⁵⁷ GERŠLOVÁ, J. *Vádemékum vědecké a odborné práce*. Praha, 2009, s. 30.

5 VÝSLEDKY

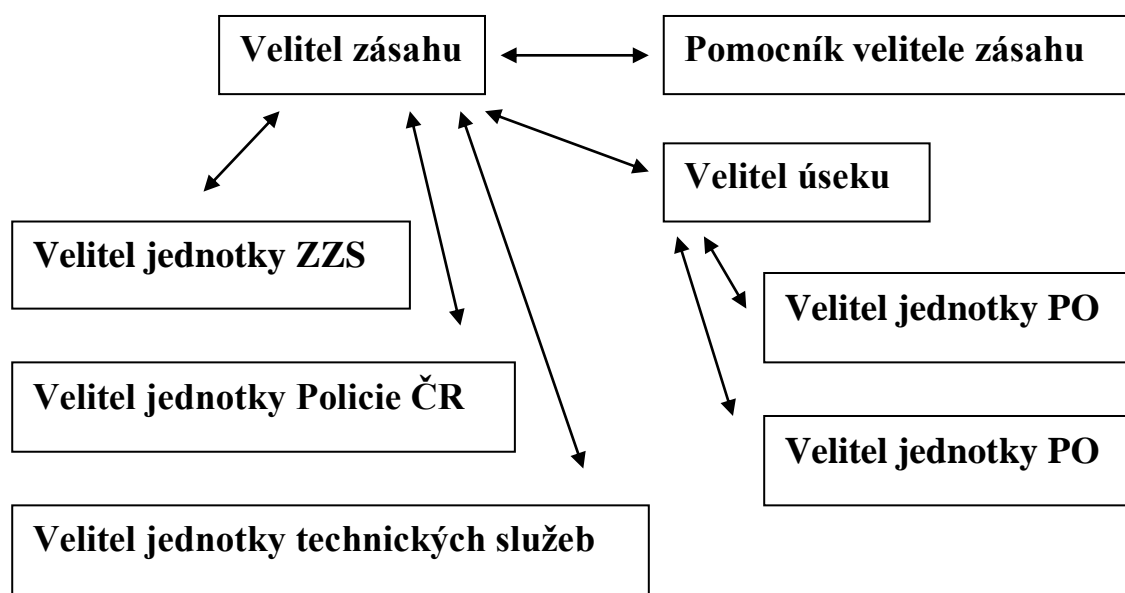
Na základě odborné literatury, údajů v legislativě (zákon č. 239/2000 Sb., vyhláška č. 328/2001 Sb.), dat a zkušeností z praxe jsme v rámci výzkumu vypracovali procesní modely možných způsobů komunikace u vyhlášených stupňů poplachu, podle poplachového plánu IZS, viz obrázky 3, 4 a 5.

Obr. 3. Procesní model velení u zásahu při vyhlášení 1 nebo 2 stupně poplachu.⁵⁸

Z obrázku 3 je patrné, že velitel zásahu je hlavním koordinátorem zasahujících složek. Při vyhlášení 1 stupně poplachu, zpravidla není zapotřebí zřizovat štáb velitele zásahu, protože se jedná o událost, na jejíž zvládnutí se nepodílí větší množství složek IZS. Při vyhlášeném 2 stupni již jde o událost, k jejíž koordinaci je třeba většího množství základních i ostatních složek IZS a je již potřeba zřídit štáb velitele zásahu, minimálně ustanovit jeho pomocníka.

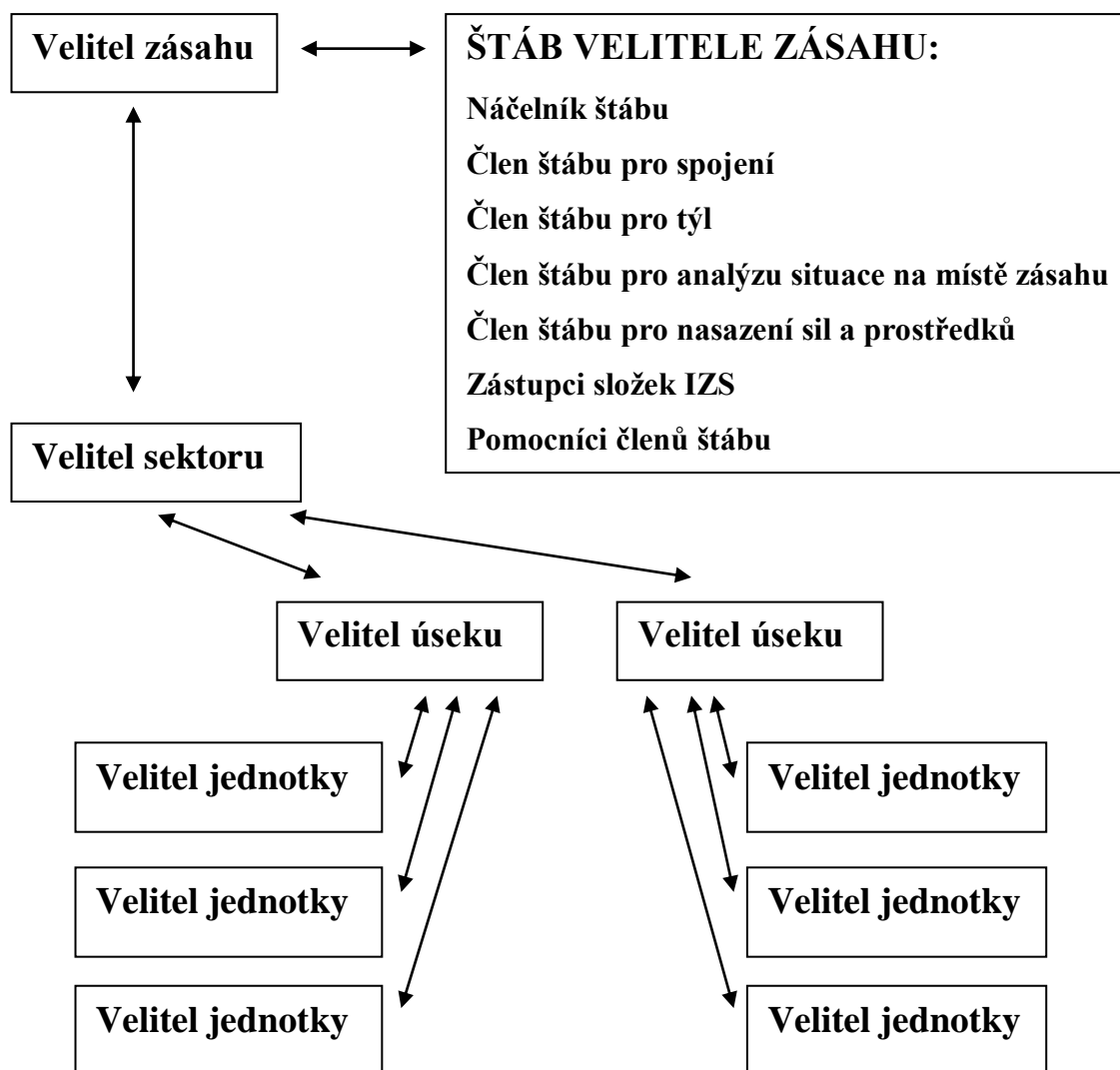
⁵⁸ Vlastní sestavení.

Obr. 4. Procesní model velení u zásahu při vyhlášení 2 nebo 3 stupně poplachu.⁵⁹

Na obrázku 4 si velitel zásahu již určil pomocníka a velení jednotek požární ochrany bylo centralizováno na velitele úseku. Je to z důvodu zjednodušení velení, kdy k veliteli zásahu se dostávají informace od menšího počtu velitelů zainteresovaných jednotek. V případě většího počtu nasazení ostatních složek (ZZS, Policie ČR, technických služeb) by i jejich složky zřídily funkci velitele na úseku, který by koordinoval jejich činnost pokyny od velitele zásahu.

⁵⁹ Vlastní sestavení.

Obr. 5. Procesní model velení u zásahu při vyhlášení 3 nebo 4 stupně poplachu.⁶⁰

Obrázek 5 ukazuje jeden z možných způsobů velení při vyhlášení 3 nebo 4 zvláštního stupně poplachu podle poplachového plánu IZS. Při těchto stupních již je zřízen štáb velitele zásahu. Štáb VZ je využíván při koordinaci složek IZS a připravuje rozhodnutí velitele zásahu. Jednotky jsou v místě nasazení řízeny VZ do doby jiného rozhodnutí služebních funkcionářů. V tomto případě VZ rozdělil místo události z hlediska přehlednosti na úseky a sektory a stanovil velitele úseků a sektoru.

⁶⁰ Vlastní sestavení.

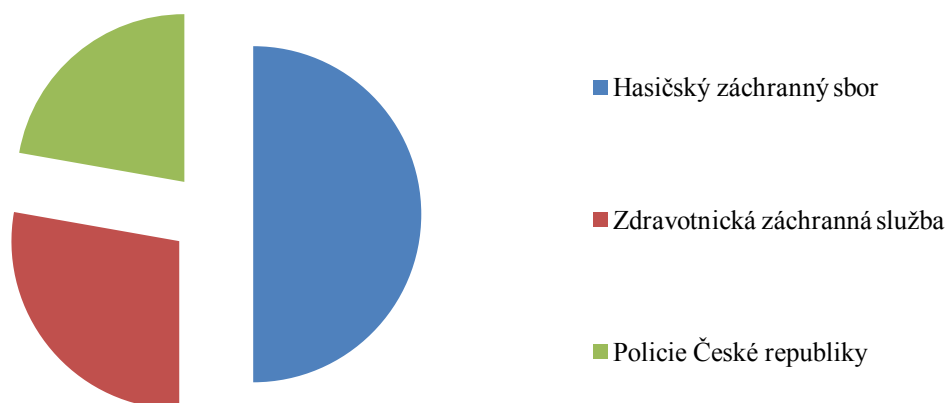
Vyhodnocení krizové komunikace:

Vyhodnocení krizové komunikace proběhlo na základě anonymního dotazníkového šetření, které bylo prováděno od listopadu 2011 do března 2012. Celkem bylo rozesláno více než 30 kopií dotazníku sestaveného na základě prostudované odborné literatury. Všechny byly distribuovány elektronickou cestou. Ty byly následně rozmnoženy na potřebný počet odpovídajících respondentů u složky IZS, ke které dorazily. Celkem se vrátilo 33 dotazníků od různých složek IZS. Jelikož některé z nich nebyly relevantní ke zkoumání problému, bylo provedeno vyhodnocení pro 18 dotazníků. Důvody k vyřazení dotazníků byly následující:

- malý počet odevzdaných dotazníků k jedné havárii,
- k dané havárii přispěli členové pouze jedné složky IZS,
- nepochopení účelu dotazníku, odpovědi se netýkaly průmyslové havárie.

Na základě dat získaných od respondentů byly sestaveny tabulky vyhodnocující komunikaci u jednotlivých havárií. Z nich je pak patrné, jakým způsobem probíhala komunikace uvnitř složek IZS i mezi jednotlivými složkami navzájem. K hodnocení úrovně komunikace byla sestavena klasifikační stupnice, podle které hodnotili respondenti její úroveň u jednotlivých havárií. Stejná kvalifikační stupnice byla proto použita i ve vyhodnocovacích tabulkách.

Odpovědi na otázku č. 1. dotazníku: ***“K jaké složce integrovaného záchranného systému patříte?”*** jsou vyhodnoceny v grafu 1.

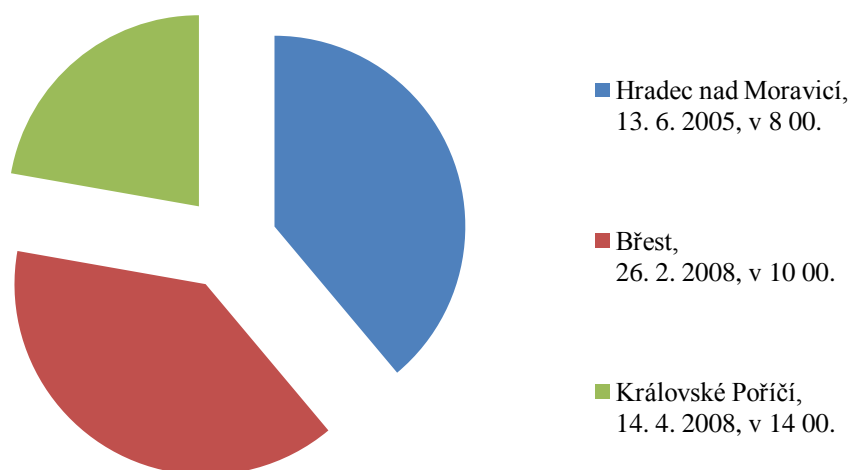

Graf 1. Grafické znázornění účasti složek IZS na dotazníkovém šetření.⁶¹

⁶¹ Vlastní sestavení.

Z grafu 1 je patrné, že u analyzovaných nehod s přítomností nebezpečných látek nejvíce na dotazníkové šetření odpovídal Hasičský záchranný sbor České republiky s 50 % účastí, Zdravotnická záchranná služba s 28 % a Policie ČR 22 % účastí. V konkrétních číslech to vypadalo následovně. Od HZS se vrátilo 15 dotazníků, z nichž použito bylo 9. Od ZZS přišlo nazpět 7 dotazníků, použitých bylo pak 5 z nich. Příslušníci Policie ČR přispěli do dotazníkového šetření 11 dotazníky, z nichž byly použity jen 4. Nepoužité dotazníky nebyly brány v potaz z výše uvedených důvodů. V grafu jsou znázorněny pouze použité dotazníky.

Odpovědi na otázku č. 2. dotazníku: *“Uved’te průmyslovou havárii, u které jste zasahovali (místo, datum, čas)”* jsou vyhodnoceny v grafu 2.

Graf. 2. Grafické znázornění účasti složek IZS na dotazníkovém šetření u jednotlivých událostí.⁶²

Graf 2 ukazuje účast složek v dotazníkovém šetření u jednotlivých nehod s přítomností nebezpečných látek. K nehodě v obci Hradec nad Moravicí přispělo vrácenými dotazníky pět členů HZS Moravskoslezského kraje a dva příslušníci ZZS. Celkem tedy k této události odpovědělo 7 respondentů. K úniku kyseliny dusičné u obce Břest se v dotazníku vyjádřili dva členové HZS z Přerova, dva příslušníci Policie ČR z Přerova a tři členové ZZS. Celkem k události bylo analyzováno 7 dotazníků. K nehodě cisterny jedoucí z Královského Poříčí ve směru na Nové Sedlo byly analyzovány dva dotazníky od HZS ze Sokolova a dva od Policie ČR, celkem tedy 4 dotazníky.

⁶² Vlastní sestavení.

Odpovědi na otázku č. 3. dotazníku: **“Klasifikujte vzájemnou komunikaci mezi členy jednotlivých složek IZS při zásahu podle stanovených kritérií“** jsou vyhodnoceny v tabulkách, podle stanovených kritérií, ohodnocené podle klasifikační stupnice použité v dotazníku. Pro každou událost je zpracována jedna tabulka. Nehoda v obci Hradec nad Moravicí tabulka 3. Únik kyseliny dusičné u obce Břest v tabulce 4. Nehoda cisterny jedoucí z Královského Poříčí je vyhodnocena v tabulce 5.

Kritéria pro komunikaci složek IZS:

- Úroveň komunikace mezi členy jedné složky IZS musí probíhat podle standardů, rychle, srozumitelně a efektivně.
- Úroveň komunikace mezi jednotlivými složkami IZS musí být jasná a zřetelná, podle hierarchie velení, nesmí docházet k nepochopení a k předsudkům, musí probíhat podle standardů, rychle, srozumitelně a efektivně.

Klasifikační stupnice komunikace:

- 1- vynikající, všichni věděli co dělat
 - 2- měla drobné chyby, neprováděli činnost hned, ale s časovým odstupem
 - 3- měla závažné chyby, nerozuměli si, neprováděli činnost
 - 4- byla špatná, komunikace nebyla prováděna
- N- nevím, nemohu posoudit

	Hasičský záchranný sbor	Jednotky požární ochrany	Zdravotnická záchranná služba	Policie ČR
Hasičský záchranný sbor	1	1	2	1
Jednotky požární ochrany	1	1	2	1
Zdravotnická záchranná služba	2	2	1	1
Policie ČR	1	1	1	1

Tab. 3. Vyhodnocení komunikace mezi složkami IZS při události v obci Hradec nad Moravicí 13. 6. 2005 v 8 00.⁶³

Z tabulky 3 je patrné, že komunikace uvnitř složek IZS při události v obci Hradec nad Moravicí byla vynikající. Stejně tak i komunikace mezi HZS a SDH, které patří do jednotek požární ochrany. Z pěti dotázaných respondentů od HZS Moravskoslezského kraje, ohodnotili takto komunikaci čtyři. Jeden uvedl hodnocení 2 mezi HZS a SDH. Příčinu špatné komunikace bohužel neuvedl. Komunikaci na vynikající úrovni shledávají členové HZS i s jednotkami Policie ČR. Ti podle členů ZZS komunikují na výbornou i s jejími členy. Mezi problémovější však patří komunikace mezi ZZS, která uvedla v dotaznících hodnocení za 2 mezi jejími členy a HZS i jednotkami požární ochrany. V poznámce uvedli, že se komunikace omezovala pouze na ústní a že jim přišla chaotická. I když u této události byly analyzovány dotazníky pouze od HZS a ZZS, je bráno v potaz jejich hodnocení komunikace i uvnitř složky Policie ČR, kterou hodnotili také jako vynikající.

⁶³ Vlastní sestavení.

	Hasičský záchranný sbor ČR	Jednotky požární ochrany	Zdravotnická záchranná služba	Policie ČR	Firma na dekontaminaci půdy
Hasičský záchranný sbor ČR	1	1	3	1	1
Jednotky požární ochrany	1	1	2	1	1
Zdravotnická záchranná služba	3	2	1	1	N
Policie ČR	1	1	1	1	1
Firma na dekontaminaci půdy	1	1	N	1	N

Tab. 4. Vyhodnocení komunikace mezi složkami IZS při úniku kyseliny dusičné u obce Břest 26. 2. 2008 v 10 00.⁶⁴

Tabulka 4 ukazuje na vynikající komunikaci uvnitř složek IZS při odstraňování následků úniku kyseliny dusičné u obce Břest. Ke komunikaci mezi členy firmy na dekontaminaci půdy nikdo neodpověděl, a proto není hodnocena. Stejně tak i komunikace mezi jejími zaměstnanci a ZZS. Výsledky ukazují, že komunikace mezi HZS a SDH, které patří do jednotek požární ochrany, byla na vynikající úrovni. Opět se ukázala komunikace mezi HZS a ZZS jako slabší. Stejně tak mezi ZZS a sbory dobrovolných hasičů. Na otázku “Co je příčinou špatné komunikace?” odpověděl jeden příslušník ZZS v kolonce komunikace s HZS takto: „Chybou bylo, že jsme nebyli přítomni po celou dobu zásahu“. Z analýzy události je patrné, že složka ZZS by při ošetřování vozovky měla být přítomna.

⁶⁴ Vlastní sestavení.

	Hasičský záchranný sbor ČR	Policie ČR
Hasičský záchranný sbor ČR	1	1
Policie ČR	1	1

Tab. 5. Vyhodnocení komunikace mezi složkami IZS při nehodě cisterny u Královského Poříčí 14. 4. 2008 v 14 00.⁶⁵

Z tabulky 5 je patrné, že komunikace při odstraňování následků nehody cisterny u Královského Poříčí, byla na vynikající úrovni. Na tom se ostatně shodli všichni respondenti. Vzhledem k tomu, že se nejednalo o nehodu spojenou s únikem nebezpečné látky, ale pouze s její přítomností, kdy nebyla potřebná účast většího počtu složek IZS je zřejmé, že komunikace probíhala mezi složkami na místě zásahu převážně ústně a tudíž nedocházelo k jejím chybám.

Výsledky dotazníkového průzkumu:

Z analýzy komunikace při společných zásazích složek IZS vyplývá, že mezi nejslabší z hodnocených úrovní krizové komunikace patří prováděná komunikace mezi složkami HZS ČR a ZZS a mezi JPO a ZZS. Důvodů pro uvedenou skutečnost je více:

- I přes snahu propojit všechny složky IZS společnou celoplošnou digitální sítí systému PEGAS, se dodnes setkáváme se sbory dobrovolných hasičů a HZS podniků, které používají odlišné typy komunikačních prostředků. Většinou z důvodu, že koncové prvky systému PEGAS si jednotlivé složky mají hradit ze svého rozpočtu.
- Stále neexistuje žádný závazný předpis pro komunikaci složek IZS pomocí digitálního systému. Složky spolupracují na základě vzájemné dohody, který vychází z Řádu analogové rádiové sítě HZS ČR a součinnosti v IZS. Platný je pouze Bezpečnostní projekt systému vydaný MV ČR, který řeší pouze bezpečnostní systém, nikoliv jeho provozování.

⁶⁵ Vlastní sestavení.

- Problém komunikace může vycházet i z principů krizové komunikace, kdy vzájemné předsudky a neakceptování ostatních složek jako legitimního partnera, může ovlivnit chování příslušníků zasahujících složek. S tímto jevem se převážně setkáme při ústní komunikaci.

Návrh opatření pro zlepšení:

Při spolupráci jednotlivých složek IZS je potřeba mít osvojenou krizovou komunikaci, aby nedocházelo ke zpoždění anebo dokonce nedoručení požadované informace, která může být důležitá pro efektivní zvládnutí mimořádné události. Proto je nutné, aby se komunikace jednotlivých složek neustále zlepšovala při provádění běžných činností na místě zásahu. K dosažení cíle slouží prověřovací a taktická cvičení složek IZS, kde se vždy klade větší důraz na procvičování vzájemné komunikace. Dále navrhuji provádět procvičení sladění spojovacích prostředků, které může odhalit nedostatky v nekompatibilitě technického vybavení a nedostatky v instrukcích. Pouze pravidelným nácvikem se mohou zjištěné nedostatky odstranit.

6 ZÁVĚR

Předložená práce, která nese název Analýza krizové komunikace, shrnuje současné poznatky o krizové komunikaci složek IZS a analyzuje krizovou komunikaci uvnitř jednotlivých složek IZS a mezi složkami navzájem.

Na základě znalostí, legislativy, dat a zkušeností byly zpracovány 3 procesní modely možných způsobů komunikace složek IZS u vyhlášených stupňů poplachu podle poplachového plánu IZS.

Na základě analýzy a vyhodnocení dotazníků byly posouzeny vybrané úrovně komunikace, které jsou zásadní pro úspěšné provedení odezvy.

Z výsledků provedeného hodnocení je patrná potřeba zlepšení krizové komunikace mezi HZS ČR a ZZS a mezi JPO a ZZS. Předmětná komunikace se ukázala jako nejslabší. Je důležité si uvědomit, že komunikace je klíčem ke správné spolupráci. Proto bylo navrženo zdokonalovat úroveň komunikace při plánovaných společných cvičeních složek IZS, vyhodnocovat proces komunikování a odstraňovat zjištěné závady, oprostit se od dosavadních předsudků, které mohou také být příčinou zjištěné nižší úrovně kvality krizové komunikace.

Všechny návrhy v celkovém důsledku ulehčí zasahujícím jednotkám jejich každodenní činnost při výkonu jejich náročného povolání.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ANTUŠÁK, E. *Krizový management*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7357-488-8.
2. BALABÁN, M., DUCHEK, J., STEJSKAL, L. *Kapitoly o bezpečnosti*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 2007. 428 s. ISBN 978-80-246-1440-3.
3. GERŠLOVÁ, J. *Vádemékum vědecké a odborné práce*. 1. vyd. Praha : Professional Publishing, 2009. 148 s. ISBN 978-80-7431-002-7.
4. GLENDON, A. J., CLARKE, S. G., MCKENNA, E. F. *Human safety and risk management*. 2. vyd. London : Taylor & Francis Group, 2006. 500 s. ISBN 0-8493-3090-4.
5. GUSTIN, J. F. *Safety management: a guide for facility manager*. 2. vyd. Lilburn : Fairmont Press, 2008. 298 s. ISBN 0-88173-331-8.
6. HÁLEK, V. *Krizový management- teorie a praxe*. 1. vyd. Bratislava : DonauMedia, 2008. 322 s. ISBN 978-80-89364-00-8.
7. HASÍK, J. Úkoly zdravotnické záchranné služby za standardních i mimořádných situací. *112*, leden 2008, č. 1, s. 13-15.
8. CHROBÁKOVÁ, E., et al. *Malá ilustrovaná encyklopedie : A-Ž*. Praha : Encyklopedický dům, 1999. 1213 s. ISBN 80-86044-12-2.
9. KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Praha : Armex publishing, 2006. 100 s. ISBN 80-86795-33-0.
10. KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Průmyslové havárie*. 2. vyd. Praha : Armex publishing, 2010. 154 s. ISBN 978-80-86795-87-4.
11. PASTUSZEK, K., SVOBODA, M. Havárie cisterny převážející nebezpečnou látku. *112*, srpen 2005, č. 8, s. 6.
12. PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost a krizové řízení*. 1. vyd. Praha : Police history, 2006. 255 s. ISBN 80-86477-35-5.
13. PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. 1. vyd. Praha : Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010. 248 s. ISBN 978-80-86723-97-6.

14. PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B., POLÍVKA, L. *Odezva a obnova*. 1. vyd. Praha : Policejní akademie České republiky, 2008. 139 s. ISBN 978-80-7251-279-9.
15. ROUDNÝ, R., et al. *Krizový management III.: teorie a praxe rizika*. 1. vyd. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2006. 174 s. ISBN 80-7194-924-8.
16. SKALSKÁ, K., HANUŠKA, Z., DUBSKÝ, M. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. 1. vyd. Praha : MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. 55, 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.
17. SMETANA, M., et al. *Havarijní plánování*. 1. vyd. Brno : Computer Press, 2010. 166 s. ISBN 978-80-251-2989-0.
18. SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Integrovaný záchranný systém a jeho složky*. 1. vyd. Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, Zdravotně sociální fakulta, 2007. 134 s. ISBN 978-80-7368-337-5.
19. ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V., HANUŠKA, Z. *Integrovaný záchranný systém: management záchranných prací*. 1. vyd. Ostrava : Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. 157 s. ISBN 80-86634-65-5.
20. VYMĚTAL, Š. *Krizová komunikace a komunikace rizika*. 1. vyd. Praha : Grada, 2009. 176 s. ISBN 978-80-247-2510-9.

Elektronické zdroje

1. Encyklopedie BOZP contributors. *Bezpečnostní list* [online]. 2008 [cit. 25. března 2012]. Dostupný z WWW: <http://web.vubp-praha.cz/wiki/index.php?title=Bezpe%C4%8Dnostn%C3%AD_list&oldid=17511>.
2. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Dokumentace IZS* [online]. 2010 [cit. 21. prosince 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>>.
3. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Jednotky PO* [online]. 2010 [cit. 20. prosince 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>>.
4. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Základní poslání Hasičského záchranného sboru ČR* [online]. 2010 [cit. 27. listopadu 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-poslani-hasickeho-zachranneho-sboru-cr-224110.aspx>>.

5. HZS KVK. *Hasiči ze sokolova zasahovali u nehody cisterny, která převážela naftu.* [online]. 2008 [cit. 26. března 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.pozary.cz/clanek/10073-hasici-ze-sokolova-zasahovali-u-nehody-cisterny-ktera-prevazela-naftu/>>.
6. *IZS a operační řízení* [online]. 2008 [cit. 26. března 2012]. Dostupný z WWW: <<http://hzs-zlkraje.cz/launch.php?s=page&ID=24&PHPSESSID=7534e8515bcb1af5163b42c99de8787d>>.
7. Ministerstvo vnitra České republiky. *Složky integrovaného záchranného systému.* [online]. 2008 [cit. 26. března 2012]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/hasici/faq/izs_hasici.html>.
8. MITÁČEK, I. *Pomoc hasičů po úniku kyseliny dusičné u Břestu.* [online]. 2008 [cit. 26. března 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzs-zlkraje.cz/aktuality8/0802/53.htm>>.
9. SDH Pacov. *Stupně poplachu* [online]. 2011 [cit. 13. ledna 2012]. Dostupný z WWW: <<http://sdhpacov.webnode.cz/vyjezdy/vzdelavani/stupne-poplachu/>>.
10. *Slovník cizích slov* [online]. 2010 [cit. 23. března 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.slovník-cizich-slov.cz/?q=Anal%C3%BDza&typ=0>>.
11. ŠPAČEK, F. *Integrovaný záchranný systém* [online]. 2009 [cit. 24. listopadu 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>>.
12. *Úseky krajského ředitelství* [online]. 2006 [cit. 27. listopadu 2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.hasici-vysocina.cz/index.php?menu=88>>.

Legislativní dokumenty

1. Česko. Ministerstvo vnitra. Vyhláška č. 328 ze dne 5. září 2001, o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In *sbírka zákonů, Česká republika, 2001, částka 127, s. 7447-7464.* Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=328/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>. ISSN 1211-1244.

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1- Složky IZS.....	16
Obrázek 2- Procesní model pro hodnocení rizik v území	41
Obrázek 3- Procesní model velení u zásahu při vyhlášení 1 nebo 2 stupně poplachu ...	43
Obrázek 4- Procesní model velení u zásahu při vyhlášení 2 nebo 3 stupně poplachu ...	44
Obrázek 5- Procesní model velení u zásahu při vyhlášení 3 nebo 4 stupně poplachu ...	45

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1- Vybrané pojmy používané v oblasti bezpečnosti	14
Tabulka 2- Dělení JPO dle operační hodnoty	18
Tabulka 3- Vyhodnocení komunikace mezi složkami IZS při události v obci Hradec nad Moravicí 13. 6. 2005 v 8 00	49
Tabulka 4- Vyhodnocení komunikace mezi složkami IZS při úniku kyseliny dusičné u obce Břest 26. 2. 2008 v 10 00	50
Tabulka 5- Vyhodnocení komunikace mezi složkami IZS při nehodě cisterny u Královského Poříčí 14. 4. 2008 v 14 00	51

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1- Grafické znázornění účasti složek IZS na dotazníkovém šetření.....	46
Graf 2- Grafické znázornění účasti složek IZS na dotazníkovém šetření u jednotlivých událostí	47

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

GŘ HZS	Generální ředitelství hasičského záchranného sboru
GIS	Geografický informační systém
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
MV	Ministerstvo vnitra
NL	Nebezpečná látka
OPIS	Operační a informační středisko
PČR	Policie České republiky
PO	Požární ochrana
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
STČ	Společná typová činnost
TCTV	Stanice telefonního centra tísňového volání
VZ	Velitel zásahu
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

PŘÍLOHA I

Dotazník

1. K jaké složce integrovaného záchranného systému patříte?

Prosím označte křížkem

- Hasičský záchranný sbor ČR
- Policie ČR
- Zdravotnická záchranná služba
- Jiná, prosím uveďte jaká: _____

2. Uveďte průmyslovou havárii, u které jste zasahovali (místo, datum, čas):

3. Klasifikujte vzájemnou komunikaci mezi členy jednotlivých složek IZS při zásahu podle stanovených kritérií:

Kritéria pro komunikaci složek IZS:

- Úroveň komunikace mezi členy jedné složky IZS musí probíhat podle standardů, rychle, srozumitelně a efektivně.
- Úroveň komunikace mezi jednotlivými složkami IZS musí být jasná a zřetelná, podle hierarchie velení, nesmí docházet k nepochopení a k předsudkům, musí probíhat podle standardů, rychle, srozumitelně a efektivně.

Klasifikační stupnice komunikace:

- 1- vynikající- všichni věděli co dělat
- 2- chvalitebná- v komunikaci byly drobné chyby, neprováděli činnost hned, ale s časovým odstupem
- 3- dobrá- v komunikaci zasahujících byly závažné chyby, zasahující si nerozuměli
- 4- komunikace byla špatná- každý pracoval dle vlastního uvážení
- N- nevím- nemohu posoudit

Komunikace mezi:	Stupeň hodnocení	Co je příčinou špatné komunikace?
Hasičský záchranný sbor ČR- Hasičský záchranný sbor ČR		
Policie ČR- Policie ČR		
Zdravotnická záchranná služba- Zdravotnická záchranná služba		
Hasičský záchranný sbor ČR- Policie ČR		
Hasičský záchranný sbor ČR- Zdravotnická záchranná služba		
Zdravotnická záchranná služba- Policie ČR		
Hasičský záchranný sbor ČR- ostatní složky (jaké, uveďte):		
Zdravotnická záchranná služba- ostatní složky (jaké, uveďte):		
Policie ČR- ostatní složky (jaké, uveďte):		